

नेपालमा विपद्को परीदृष्य

डा. राजु थापा, कार्यबाहक अध्यक्ष
प्रकोप पूर्वतयारी सञ्जाल (डिपीनेट) नेपाल

प्रकोप पूर्वतयारी सञ्जाल (डिपीनेट)-कार्यक्षेत्र

- स्थापना सन् १९९६
- गैसस, अगैसस, यून एजेन्सी लगायतको साभा सञ्जाल
- विपद् प्राधिकरणको कार्यकारी प्रमुख अध्यक्ष हुने विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यमञ्चको सचिवालय
- राष्ट्रिय, क्षेत्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनहरुमा सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रलाई समन्वय गर्ने एकमात्र सञ्जाल

प्रकोप पूर्वतयारी सञ्जाल (डिपीनेट)

Government of Nepal
Ministry of Home Affairs

NEPAL DISASTER REPORT 2009

The Hazardscape and Vulnerability

Government of Nepal
Ministry of Home Affairs

NEPAL DISASTER REPORT 2011

Policies, Practices and Lessons

DPNet Nepal

Government of Nepal
Ministry of Home Affairs

NEPAL DISASTER REPORT 2013

Focus on Participation and Inclusion

Disaster Preparedness Network - Nepal

Government of Nepal
Ministry of Home Affairs

Nepal Disaster Report 2015

Confluence of Two Rivers

प्रकोप पूर्वतयारी सञ्जाल (डिपीनेट)

विपद् जोखिम व्यवस्थापन स्रोतसामग्री | **Disaster Risk Management Toolkit**

विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी विभिन्न संघर्ष क्षेत्रहरूमा अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण भएकाले विपद्को प्रभाव आसानी र मुक्तिको अवसरका रूपमा नै देखा पर्ने गर्दछ। यसै कारणले विपद्को प्रभाव न्यूनीकरण गर्न र त्यसको प्रतिकार गर्न सक्ने योजना तयार पार्नु आवश्यक हुन्छ। यसै कारणले विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी विभिन्न संघर्ष क्षेत्रहरूमा अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण भएकाले विपद्को प्रभाव आसानी र मुक्तिको अवसरका रूपमा नै देखा पर्ने गर्दछ। यसै कारणले विपद्को प्रभाव न्यूनीकरण गर्न र त्यसको प्रतिकार गर्न सक्ने योजना तयार पार्नु आवश्यक हुन्छ।

DPNet Nepal

किफायती पहिरो नियन्त्रण प्रविधि सम्बन्धी जानकारीमूलक हाते पुस्तिका

किफायती पहिरो नियन्त्रण प्रविधि सम्बन्धी जानकारीमूलक हाते पुस्तिका

DPNet Nepal

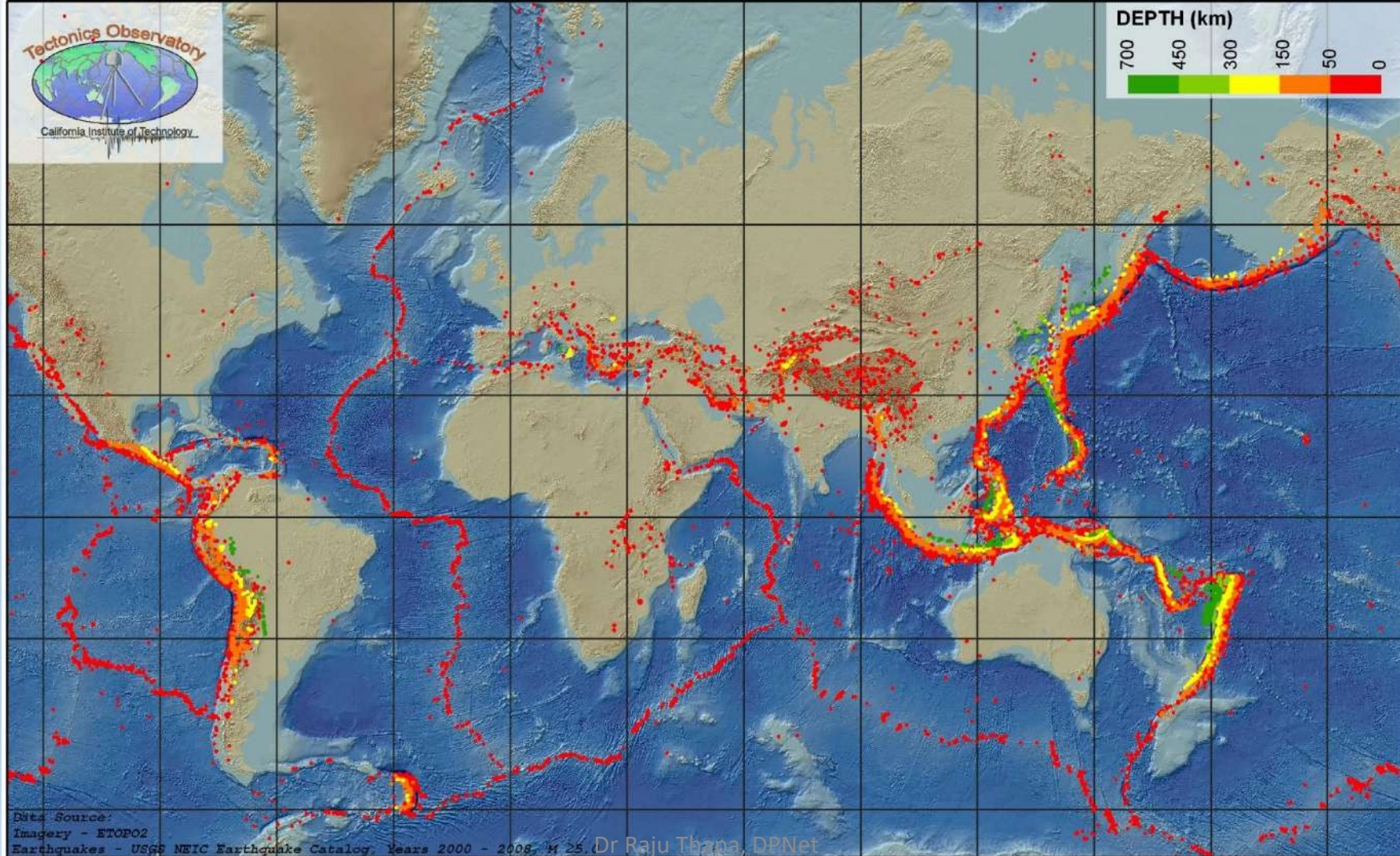

विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि सेण्डाई कार्यढाँचा २०१५-२०३० नेपाली अनुवाद

DPNet Nepal

भूकम्प: नेपालको प्रमुख बिपद्

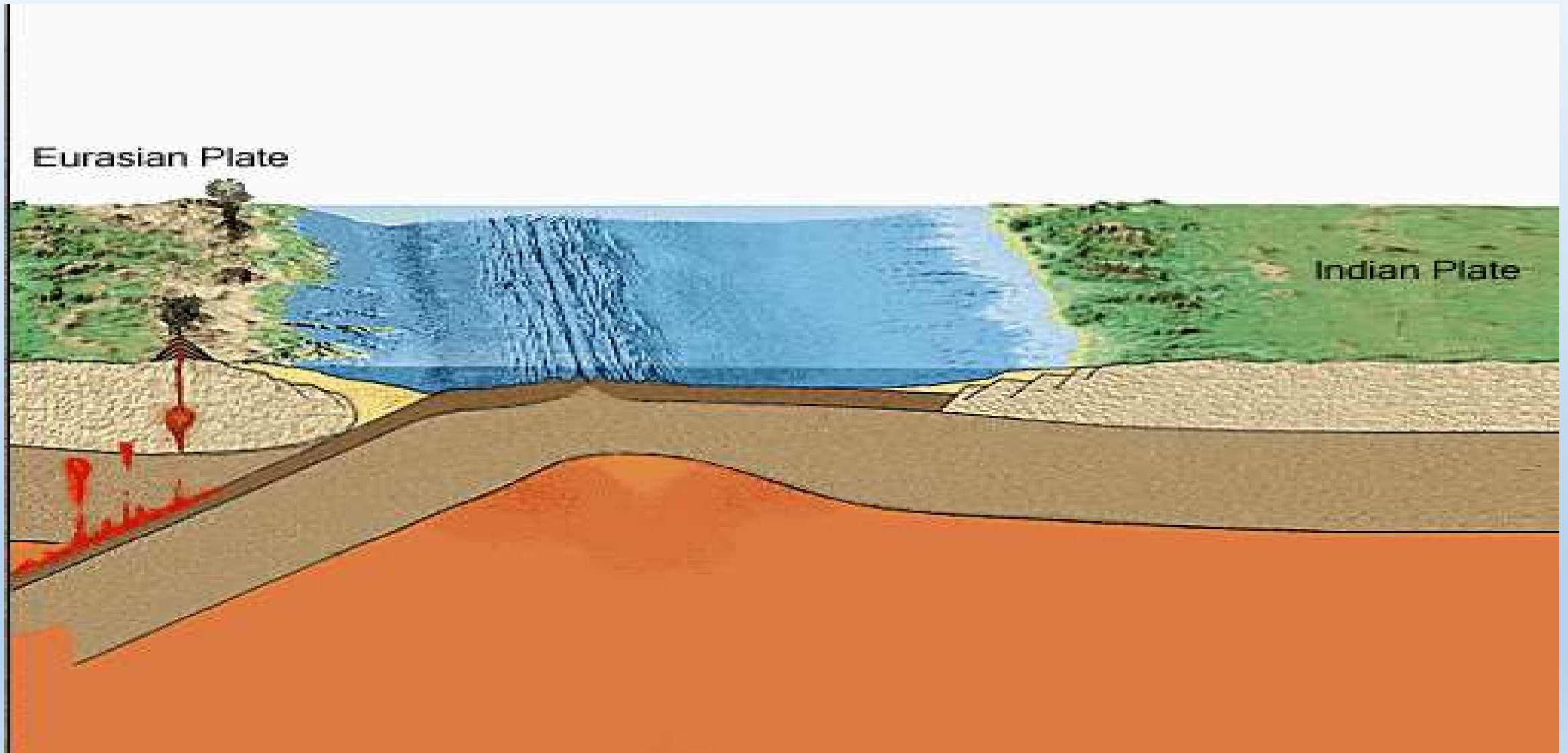
भूकम्पीय जोखीमामा एघारौँ स्थानमा पर्ने देश नेपाल

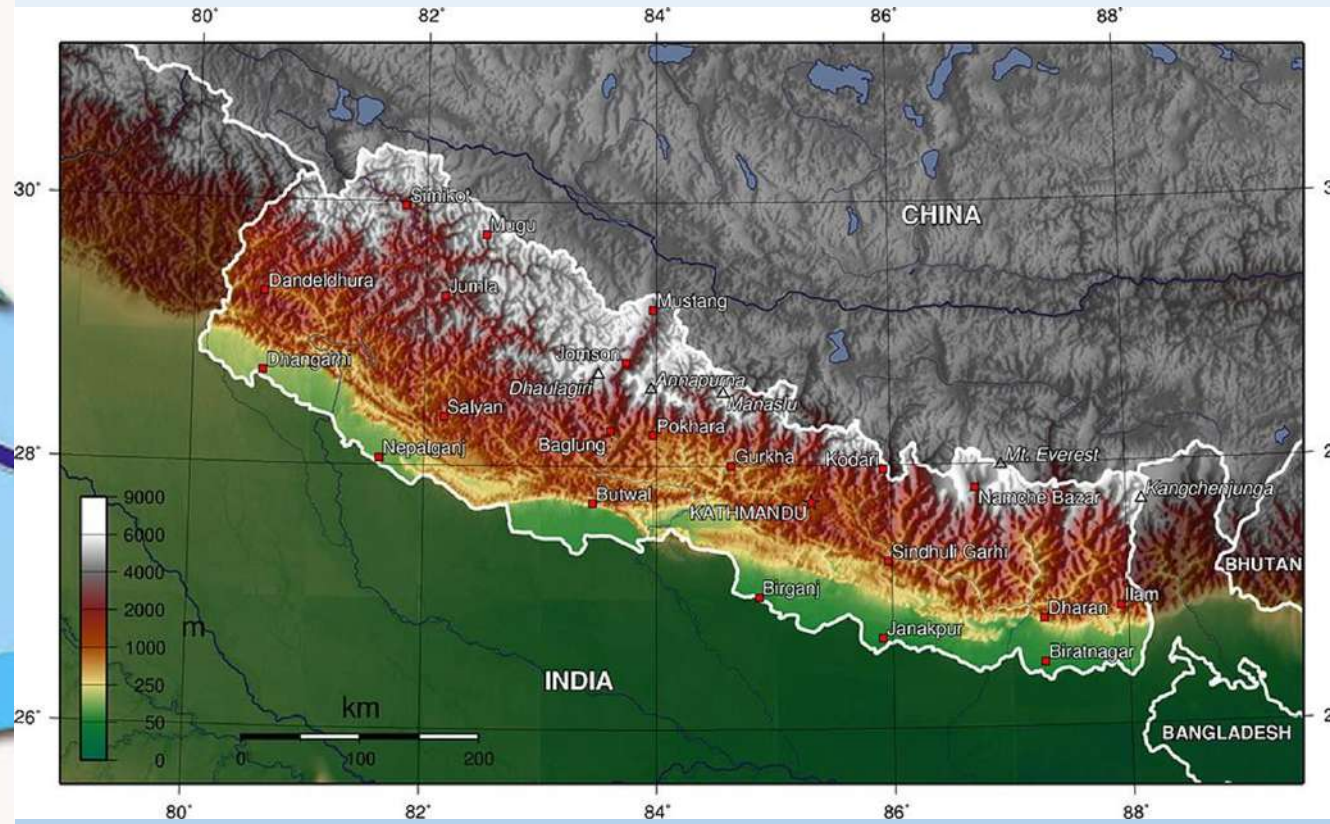
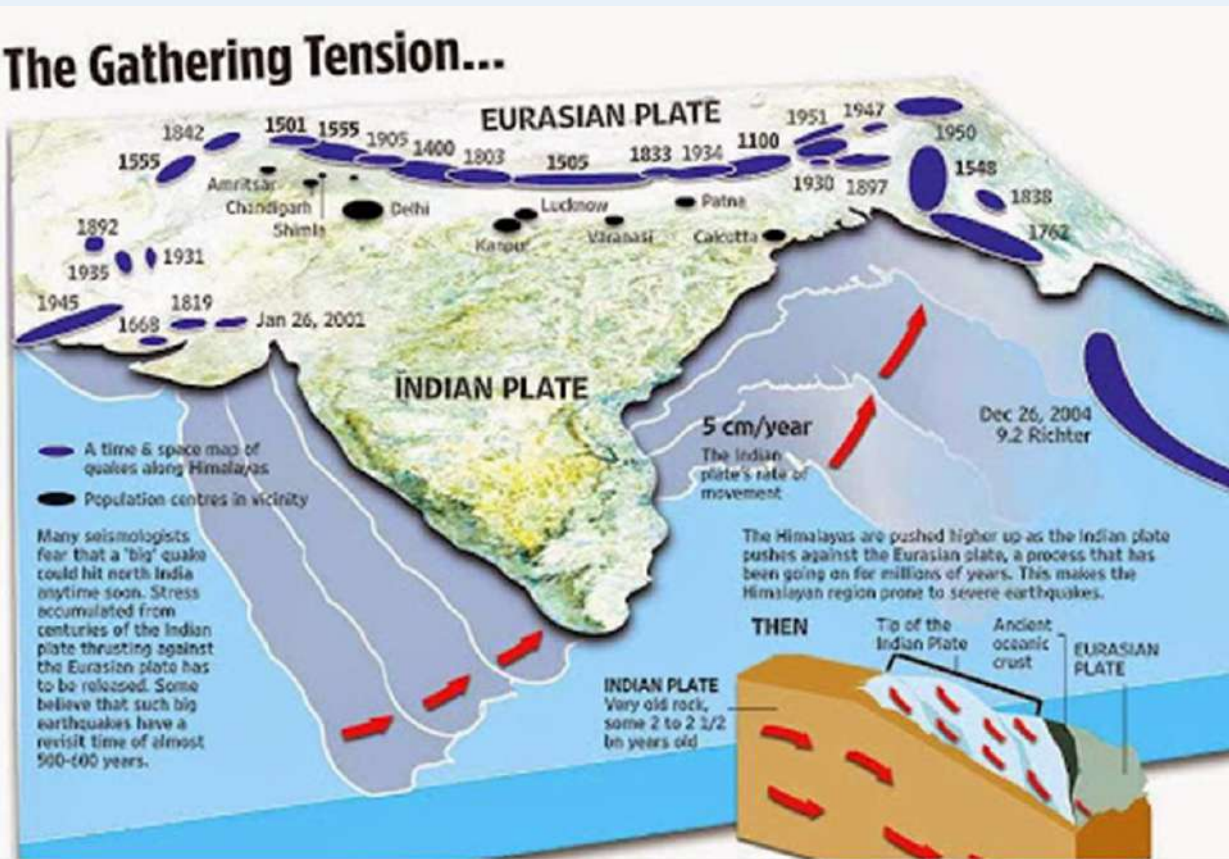
<https://www.youtube.com/watch?v=Wq9kLzm36h0>

Continental Drift Video

नेपालमा भूकम्पको कारण

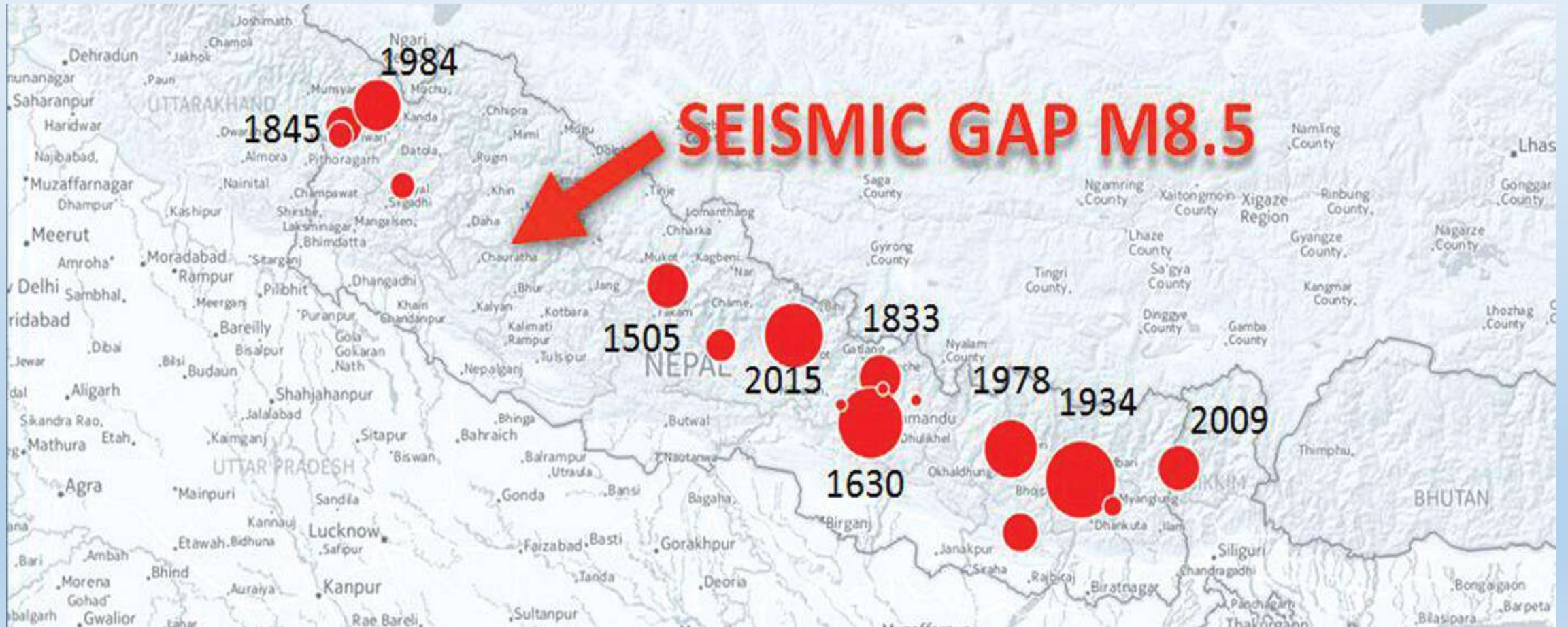

विपद्को कारण

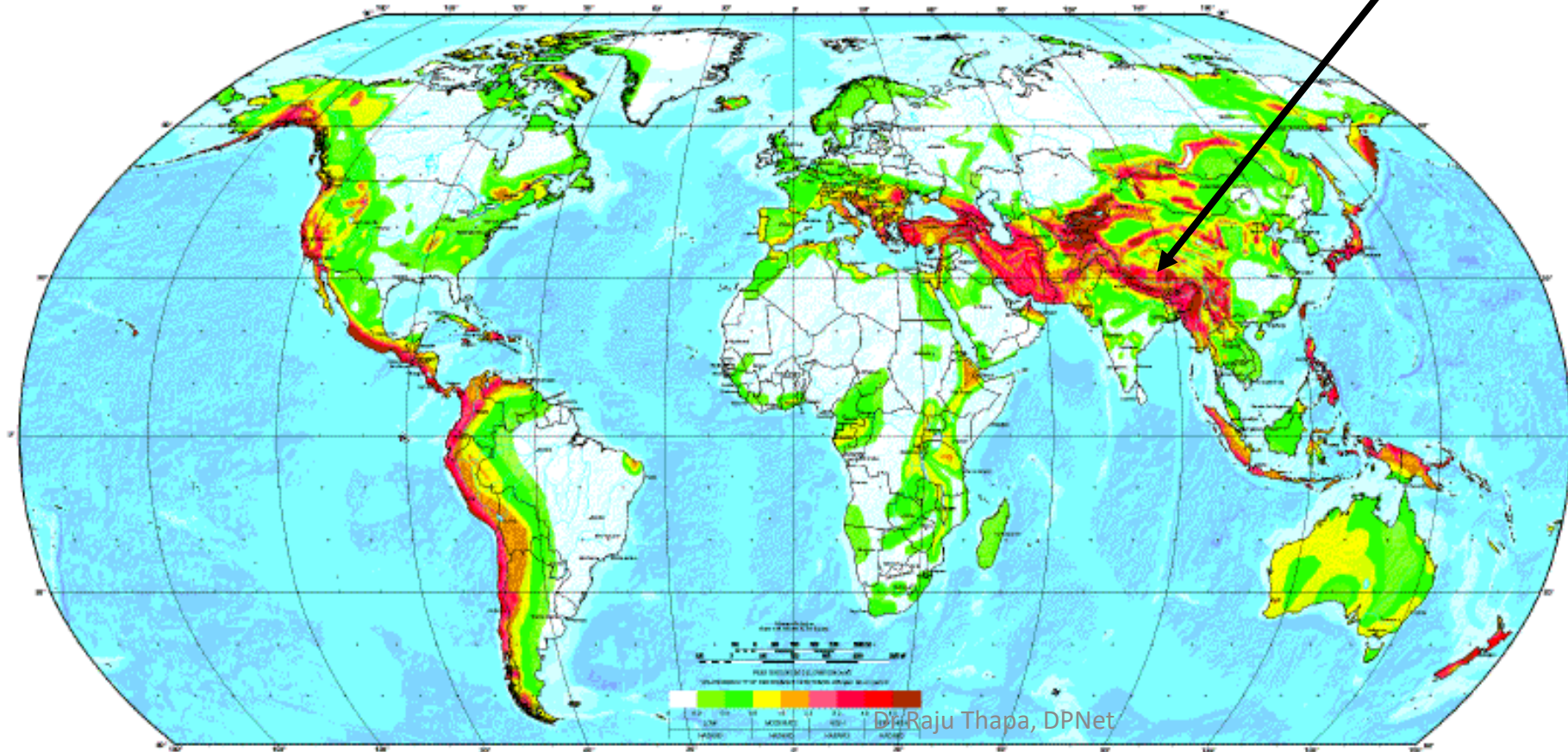
- भौगर्भिक कारण
- जल तथा मौसमको कारण
- मानवीय कारण

भूकम्प: नेपालको प्रमुख बिपद् भूकम्पीय नक्सा

भूकम्प : विश्व मानचित्रमा नेपाल

GLOBAL SEISMIC HAZARD MAP

नेपाल

Dr. Raju Thapa, DPNet

श्रोत : डा. विशालनाथ उप्रेती

भूकम्प: नेपालको प्रमुख विपद्

जनधनको क्षतिमा हामीले बनाएको संरचनानै मुख्य कारक

- नेपालमा ईस्वी संवत् १२५५, १४१०, १५०५, १५५५, १८०३, १८३३, १८९७, १९०५, १९३४, १९५०, २००५ र २०१५ मा ठूला भूकम्पहरू आएका थिए ।

गोरखा भूकम्प

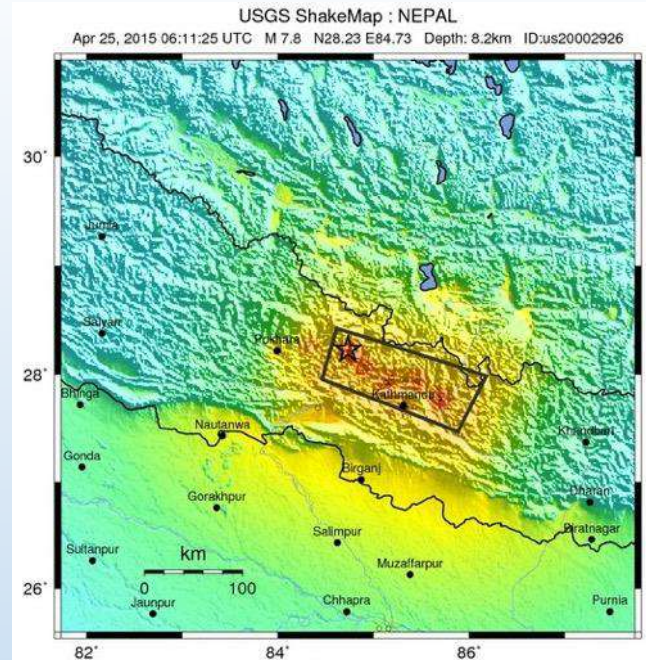
- गोरखा केन्द्र विन्दु **७.८** रेक्टर स्केल, (बैशाख १२, २०७२) र सिन्धुपाल्चोक केन्द्र विन्दु **७.३** रेक्टर स्केलको ठूलो पराकम्पनले (बैशाख २९, २०७२) । नेपालका **३१ जिल्लामा** यसको बढी प्रभाव पऱ्यो र **१४ जिल्लालाई त अति प्रभावित** जिल्ला घोषणा गरीयो ।
- **८,९७९** मानिसहरूको मृत्यु , २२,३०० भन्दा बढी मानिसहरू घाइते,
- कम्तीमा ४९८,८५२ निजी घरहरू तथा २,६५६ सरकारी भवनहरू नष्ट ।
- २५६,६९७ निजी घरहरू तथा ३,६२२ सरकारी भवनहरू आंशिक रूपले क्षतिग्रस्त।
- **१९,००० भन्दा बढी कक्षाकोठाहरू पूर्णरूपमा नष्ट, ११,००० भन्दा बढी कक्षाकोठाहरू आंशिकरूपमा क्षतिग्रस्त ।**

भूकम्प

हालसालैको डोटी, बाजुरा भूकम्प

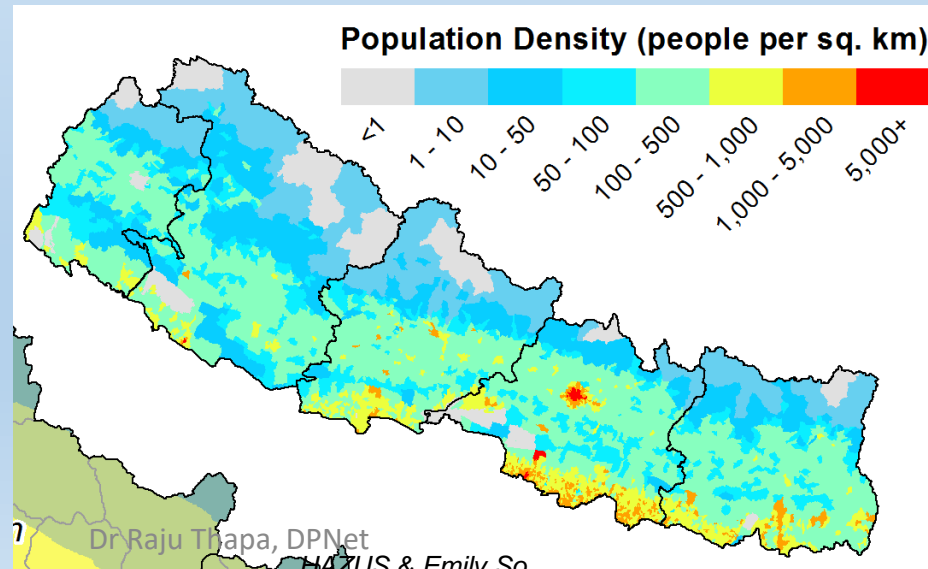
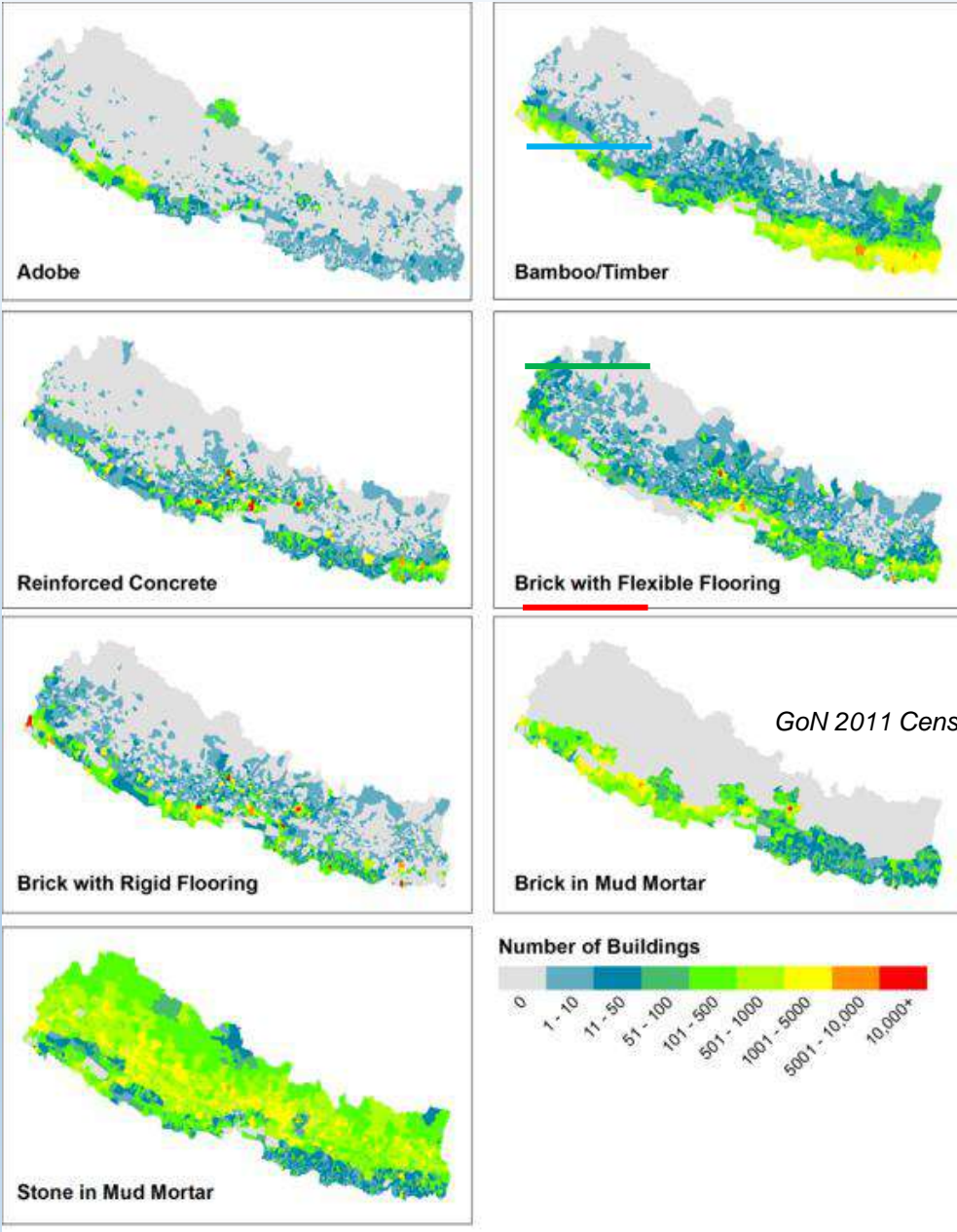
भबिस्य जान सक्ने भूकम्पको अनुमानीत मानबीय क्षती

- दुरहाम बिश्वबिद्यालय र एनसेटले गरेको २०१८ मा गरेको अध्ययन
- बिभिन्न ढ खालको संरचना लगाएतलाई ध्यान दिएर गरीएको अध्ययन
- देशका बिभिन्न ठाउमा जान सक्ने ३० फरक भूकम्प
- ३ खालको अबस्था, कार्यलय खुल्ने दिन, कार्यलय बन्द हुने दिन र रातको समयमा भूकम्प आउदा हुने अनुमानीत मानबीय क्षती
- यसरी ३० फरक भूकम्प र ३ फरक समय गरी ९० सिनारीयोमा हुने अनुमानीत मानबीय क्षतीको अध्ययन

भबिस्य जान सक्ने भूकम्पको अनुमानीत मानबीय क्षती

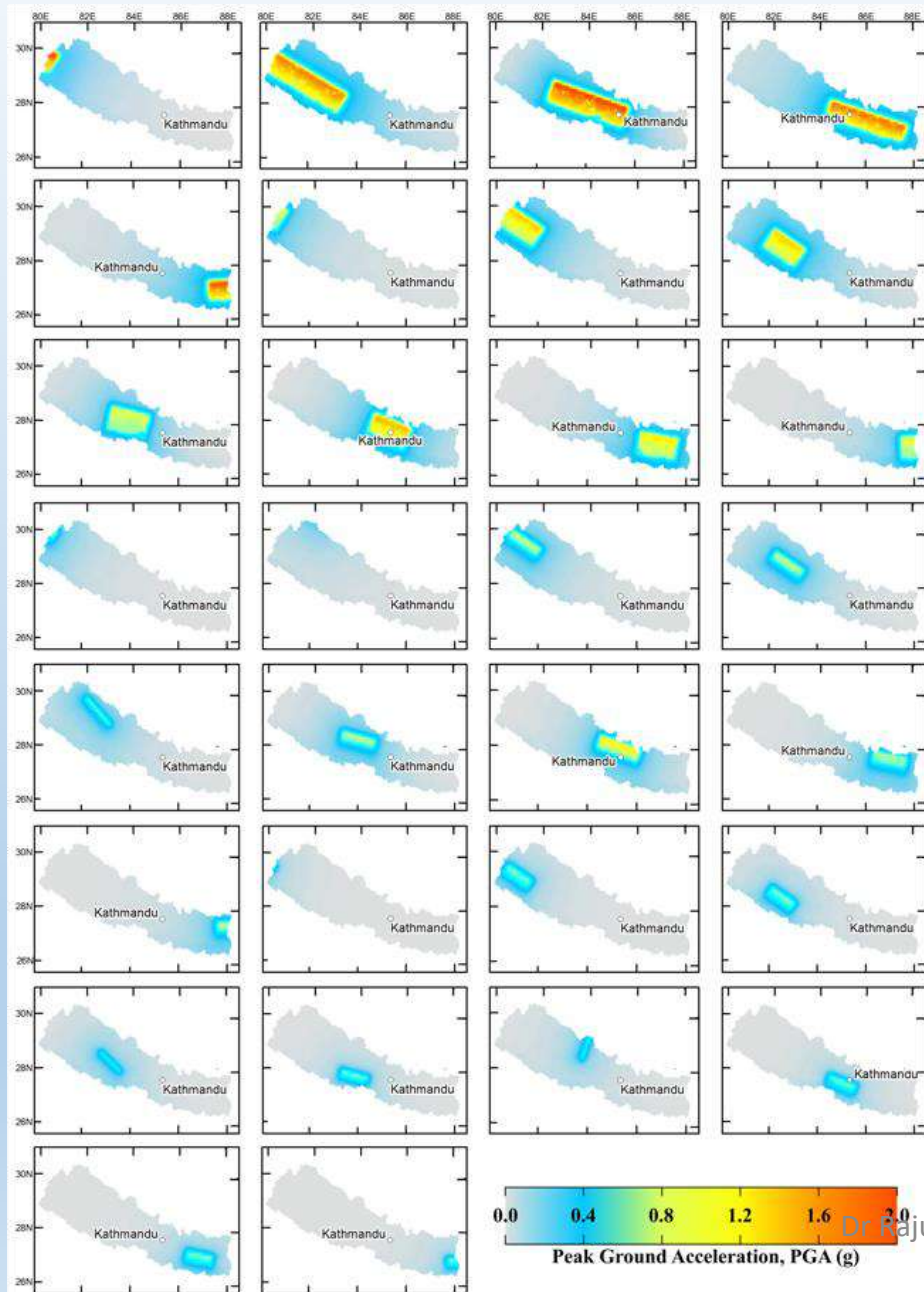
बिभिन्न खालको घरहरु र त्यसबाट हुन सक्ने अनुमानीत मानबीय क्षती

Building Typology	Fatality Rate
Adobe	5.0%
Bamboo	0.5%
Timber	2.0%
Reinforced Concrete	10.0%
Brick with flexible flooring	5.0%
Brick with rigid flooring	15.0%
Brick in mud mortar	5.0%
Stone in mud mortar	5.0%

भबिस्य जान सक्ने भूकम्पको अनुमानीत मानबीय क्षती

बिभिन्न स्थानाशिया

Scenario (Location-Fault_Mag)	Time of Day		
	Work Day	Non-work Day	Night
Wind-MFT_8.6	10,631	16,023	24,137
FWMW-MFT_8.6	36,770	53,175	81,434
WC-MFT_8.6	74,256	85,299	144,394
CE-MFT_8.6	65,946	71,960	124,942
Eind-MFT_8.6	15,231	20,321	32,665
W-Ind-MFT_8.3	5,908	8,956	13,458
FW-MFT_8.3	15,907	24,490	36,544
MW-MFT_8.3	24,404	37,559	56,089
W-MFT_8.3	32,200	43,013	68,178
C-MFT_8.3	53,025	55,444	98,375
E-MFT_8.3	23,731	30,196	49,265
Eind-MFT_8.3	7,536	10,608	16,679
WInd-MFT_7.8	3,100	5,070	7,429
FW-MFT_7.8	8,561	14,070	20,491
MW-MFT_7.8	12,796	21,050	30,638
W-MFT_7.8	19,644	26,476	41,891
C-MFT_7.8	38,333	36,876	68,301
E-MFT_7.8	9,739	14,316	22,200
Eind-MFT_7.8	3,791	5,911	8,902
WInd-MFT_7.0	856	1,298	1,958
FW-MFT_7.0	6,474	10,338	15,259
MW-MFT_7.0	8,518	13,645	20,090
W-MFT_7.0	11,369	16,400	25,114
C-MFT_7.0	28,038	23,261	46,414
E-MFT_7.0	6,882	9,916	15,537
Eind-MFT_7.0	2,267	3,372	5,134
SChn-KKM_7.8	166	323	523
MW-WFSN_7.8	5,292	9,023	13,042
MW-WFSS_7.3	7,361	12,134	17,727
W-TKG_7.3	1,560	2,531	3,798

Dr. Raju Thapa, DPNet

कर्णाली प्रदेश

Fatalities:

Likelihood: 64%

Average: 2,200

Worst-case: 11,000

Variability: 0.288 - Avg

Injuries:

Likelihood: 82%

Average: 11,000

Worst-case: 84,000

Variability: 0.278 - Avg

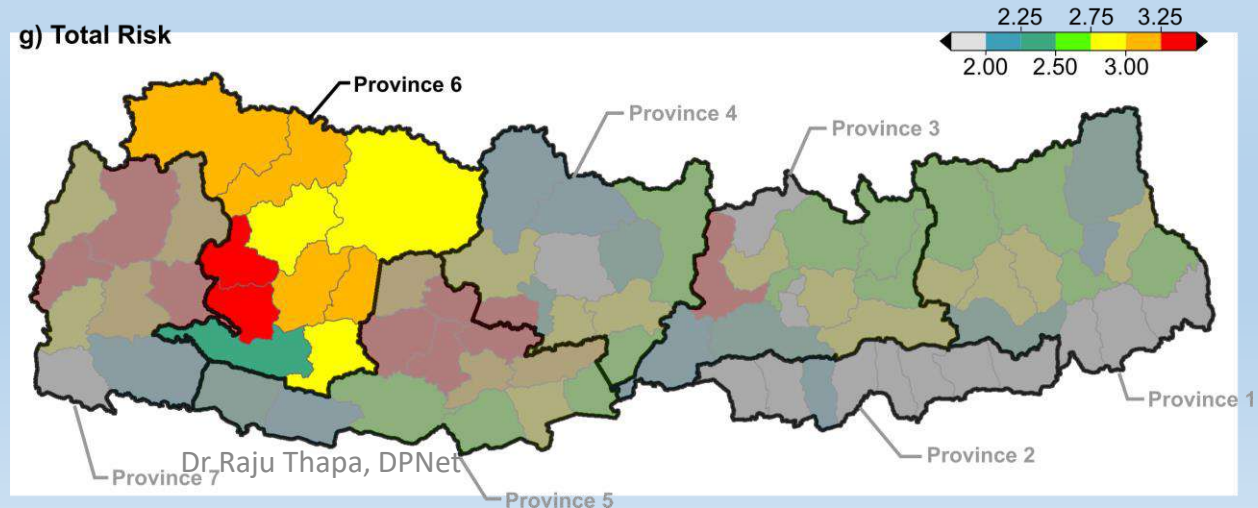
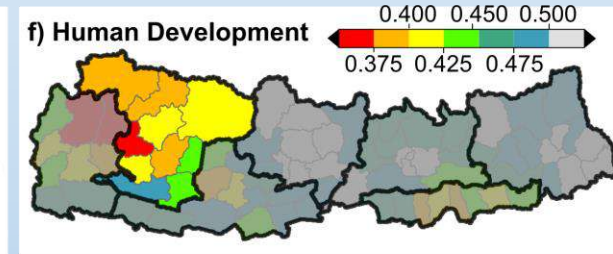
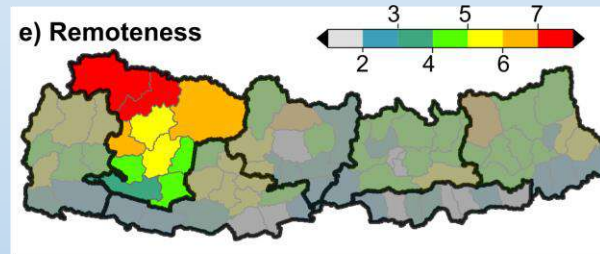
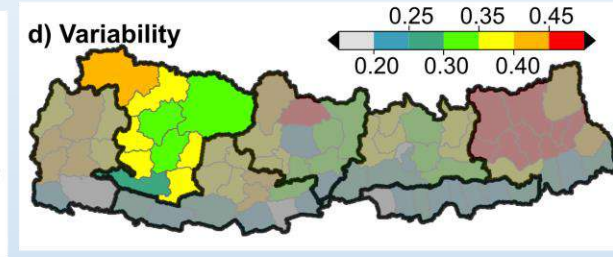
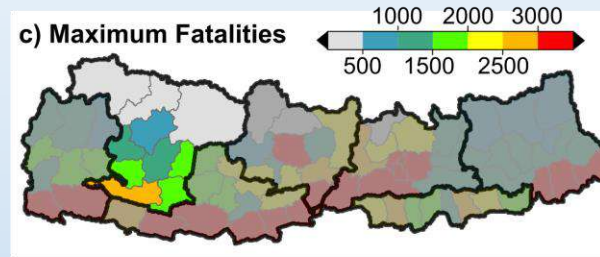
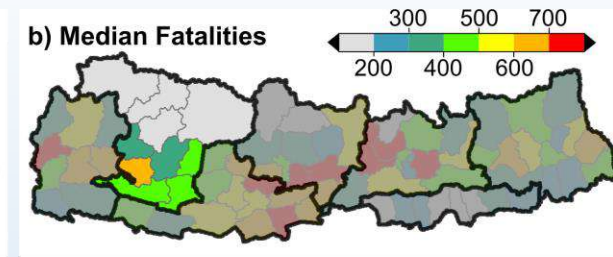
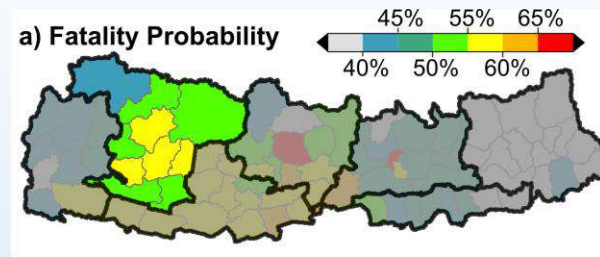
Building Damage:

Likelihood: 70%

Average: 10,000

Worst-case: 42,000

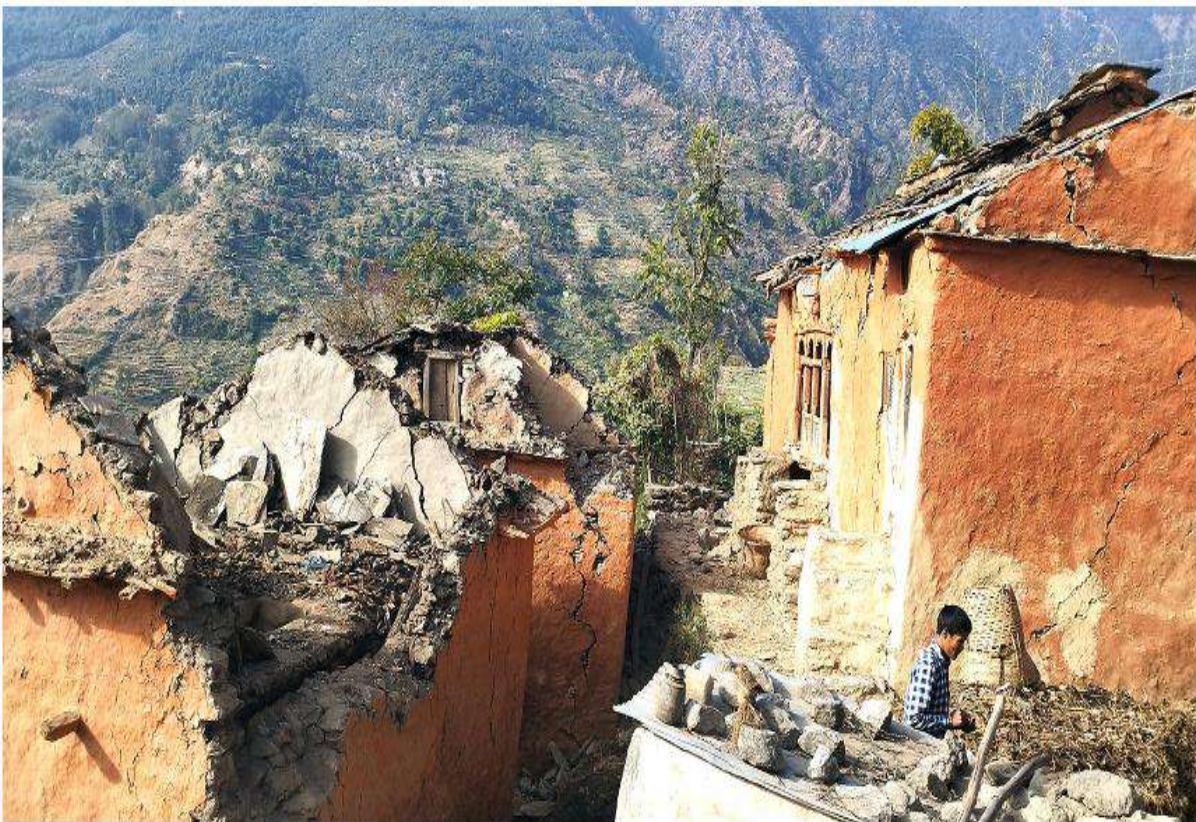
Variability: 0.388 - Max

२०७२ सालको भूकम्प

२२ कार्तिक २०७९ को भूकम्पले बाजुरामा गरेको क्षति

२२ कार्तिकमा गएको भूकम्पपछि भत्किएको बाजुराको पूर्वीचौकी गैरागाउँको एक घर ।

पहिरो

- ४,८३२ जनाको मृत्यु । (सन् १९७१ देखि २०१५) ।
- त्रिभुवन, पृथ्वी, अरनिको, बटवल-पोखरा , नारायणगढ-मुगलिङ राजमार्गहरु सहित महत्वपूर्ण राजमार्गहरुमा नियमित पहिरो ।

बाढी

- ४,३४४ जनाको मृत्यु । (सन् १९७१ देखि २०१५) ।
- उच्च सघनतायुक्त वर्षा, धेरै दिनसम्म लगातार वर्षा, हिमताल विस्फोटन र भुस्खलनको कारण हुने बाँध विस्फोटन ।
- भारतको बिहार र उत्तर प्रदेशमा सीमा नजिकै नदीहरुमा निर्माण गरिएका तटबन्धहरुले जल निकास अवरोध गर्दा नेपालको तराई जलमग्न ।
- तराई बाढी/डुवानबाट २०१७ मा करिब तीन प्रतिशत क्षति ।

सेती बाढी

भारी वर्षाको कारण तिलागुफा नगरपालिका कालिकोटमा भएको क्षति

कर्णालीको सडक

कान्तिपुर

Dr Raju Thapa, DPNet

कान्तिपुर

Dr Raju Thapa, DPNet

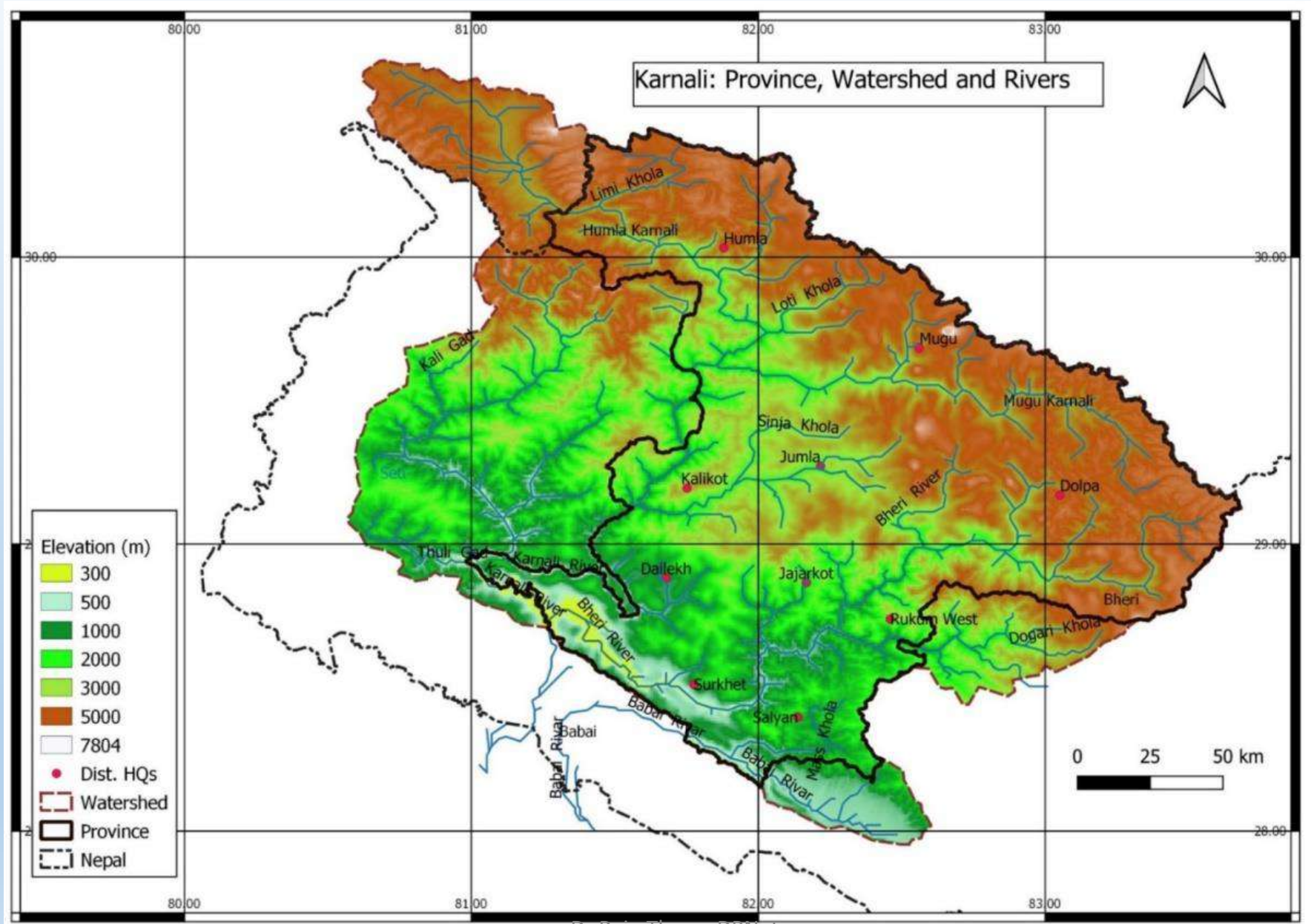

कान्तिपुर

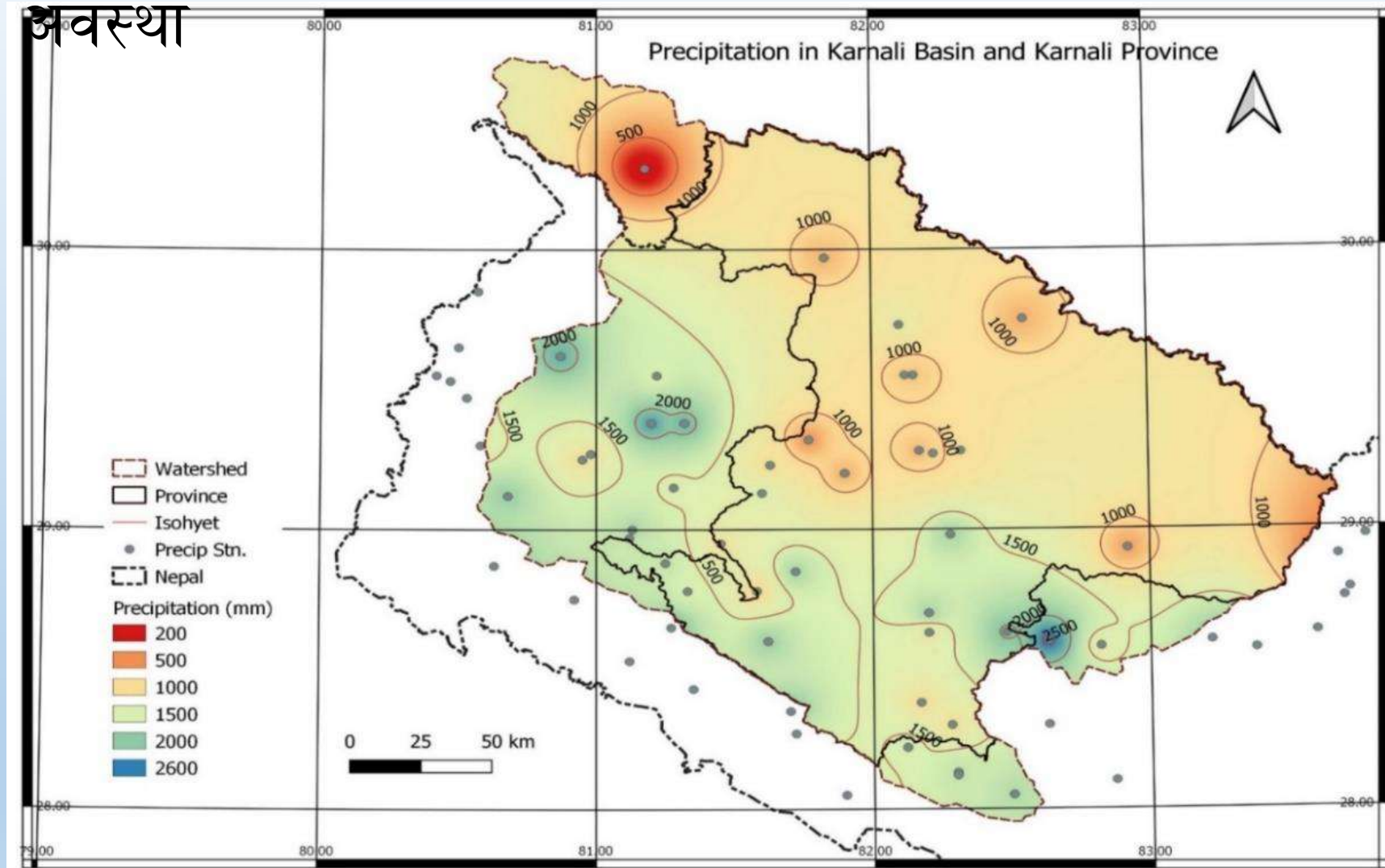

Dr Raju Thapa, DPNet

कर्णाली प्रदेश र कर्णाली बेसिनको भौगोलिक बोट र नदी सञ्जाल

कर्णाली प्रदेश र कर्णाली बेसिनमा स्थान अनुसार वर्षाको अवस्था

पहिरो खस्न नदिन टालटुले प्रयास पर्याप्त हुँदैन।

- सामान्य स्थानमा पर्खालको टेवा दिएर त्यसमाथि 'बायोइन्जिनियरिङ' गरेर नियन्त्रणको पहल गरिनुपर्छ।
- पानी बग्ने निकास राम्ररी खोलिनुपर्छ।
- जटिल स्थानमा भने फलामे छड र काँक्रिट प्रयोग गरिनुपर्छ।
- पूर्वाधार संरचनाको स्तर र भूगोलको अवस्थाअनुसार आवश्यकता पहिल्याउनुपर्छ।

जीवनका अप्ठ्यारा पन्छाउन विकासको बाटा खोलिनुपर्छ, भोलिका विपत्ति नडाक्न वातावरणका पाटा हेरिनुपर्छ।

विनाश नबनोस् विकास, श्रावण ६, २०७६, कान्तिपुर सम्पादकीय

तस्विर : रमेश कुमार पौडेल / द काठमाण्डौ पोष्ट

तस्विर : चित्र सोल्टी गुरूड

कसरी यि
सडकहरुलाई
व्यवस्थित गर्ने
सकिएला ?

पहिरो

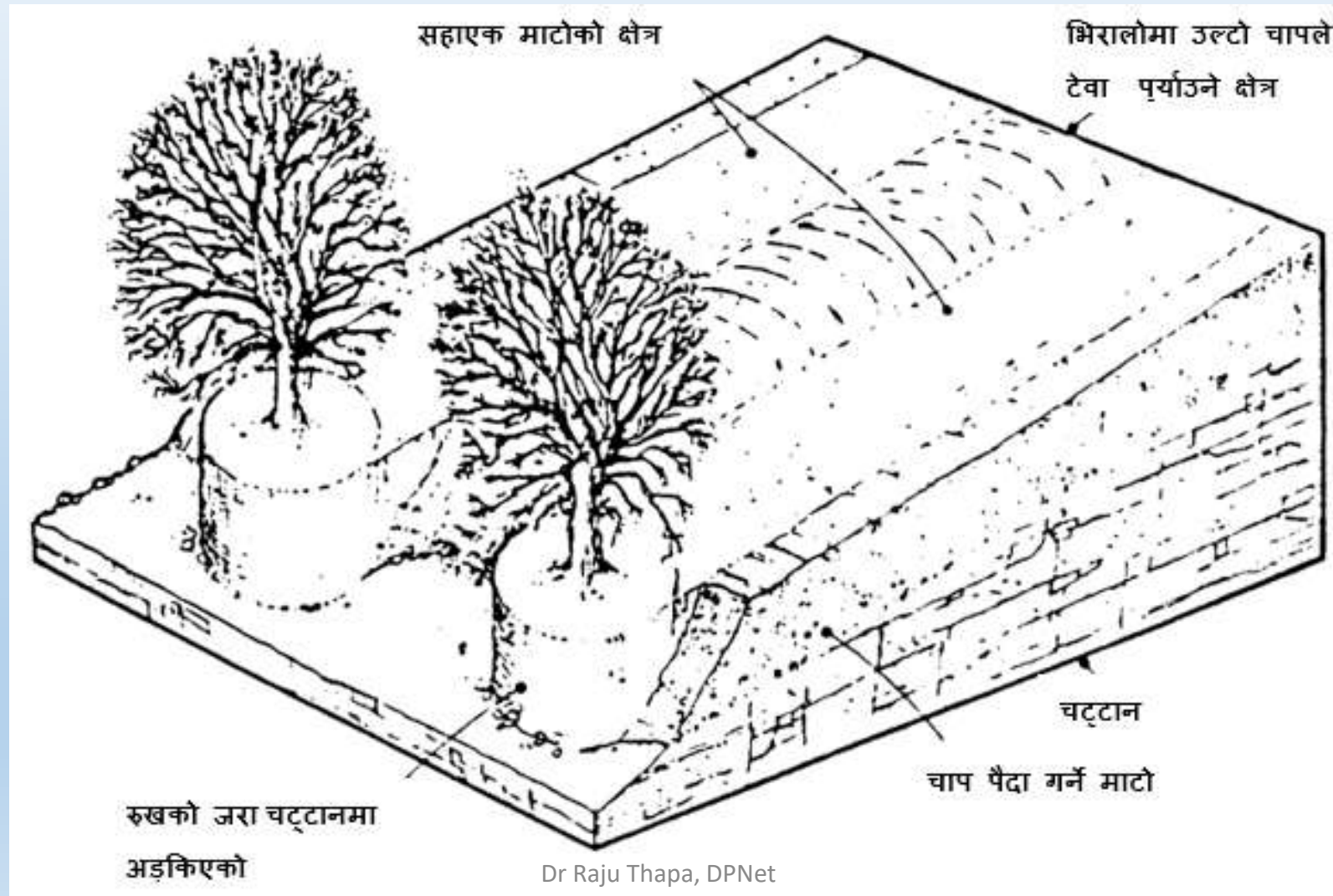

सर्केगड गाउँपालिका वडा नं २, हुम्लामा पहिरो

मननीय तस्वीर

विपद् जोखिमको परीदृष्य र मनसुन पूर्वतयारी सम्बन्धि प्रस्तुती

अछाम

रुख रोपन् हुदै न किनकि हाम्रो
उत्पादनमा कमि आउछ !

विस्तारै बगिरहेको भाग

महामारी

- पानी, कित पटंग र जीवाणुबाट संक्रमण, १६,५६४ जनाको मृत्यु (सन् १९७१ देखि २०१५)
- नेपालमा पहिलो पटक २०६५ साल माघमा बर्ड फ्लु भापा जिल्ला स्थित काकरभिटाको कुखुरापालनमा देखा पयो र उक्त भाइरस नियन्त्रण गर्न २८,००० कुखुराहरू मारिए ।
- स्वास्थ्य सुरक्षा सम्बन्धि अन्तराष्ट्रिय मापदण्ड लागु गर्ने क्षमतामा नेपाल १५६ औं स्थानमा ।
- कोभिडको कारणले ११,५३,०८० जना संक्रमित जसमध्ये १२,००० भन्दा बढिको मृत्यु

खडेरी

- २१० केन्द्रहरूको हालको वर्षाको प्रवृत्ति विश्लेषण गर्दा नेपालभर **पूर्व मनसुन वर्षा बढिरहेको** देखिन्छ भने **मनसुन पश्चात वर्षा घटिरहेको** देखिन्छ । (सन् १९८१-२०१०) ।
- नेपालभर लगातार **सुक्खा दिनहरूको संख्यामा बढ्दो प्रवृत्ति** र **पानी पर्ने दिनहरूको संख्यामा घट्दो प्रवृत्ति** देखिएको छ, जसले देशभर सुक्खा अवधि लम्बिएको संकेत गर्दछ ।
- देश भरिका वर्षा सूचकांकको तीब्रताले विशेष बाढी, पहिरो र खडेरीको जोखिमलाई संकेत गर्दछ ।

सडक दुर्घटना (विश्व स्वास्थ्य संगठनको सन् २०१४)

श्रोत :- विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक
कार्ययोजना: २०१८-२०३०

- नेपालको कुल मृत्युदरको ३.१८ प्रतिशत ।
- प्रति एक लाख जनसंख्यामा २२.३२ व्यक्तिको मृत्यु (ई.सं. २००१ -२०१४)
- नेपालमा दैनिक २७ वटा दुर्घटना तथा ५ जना भन्दा बढीको मृत्यु

सि. नं.	सूचक	वाघार रेखा (२०१५ सम्मको औषत)	अल्पकालीन (२०२० सम्म)	मध्यकालीन (२०२५ सम्म)	दीर्घकालीन (२०३० सम्म)
१	राष्ट्रिय स्तरमा विपद्बाट हुने मृत्यु दर उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने				
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)	९००	४००	३००	२२५
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या	२,०००	१,७००	१,२००	७००
२	राष्ट्रिय स्तरमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने				
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत संख्या	१,३२,०००	११०,०००	८०,०००	६५,०००
२.२	विपद्बाट घाइते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	१,८००	१,६००	१,१००	९००
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाइते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	१३,०००	११,०००	८,०००	५,०००

बढ्दै दुर्घटना

आव ०६९/०७०	—	१३,५८२
आव ०७०/०७१	—	१३,५२९
आव ०७१/०७२	—	१४,८३७
आव ०७२/०७३	—	१६,५०२
आव ०७३/०७४	—	१६,५१५
आव ०७४/०७५	—	१८,०३४
आव ०७५/०७६	—	२२,०८७
आव ०७६/०७७	—	२५,७८८
आव ०७७/०७८	—	३३,१३५
आव ०७८/०७९	—	३९,३७९

Dr Raju Thapa, DPNNet

A total of **2,883 individuals died** and 7,282 others were severely injured in around 24,526 road accidents across the country during the last fiscal year 2021/22 reports The Rising Nepal.

कर्णाली प्रदेशमा भएको सवारी दुर्घटना

आ.ब. २०७९।८०

सवारी दुर्घटना मा मृत्यु

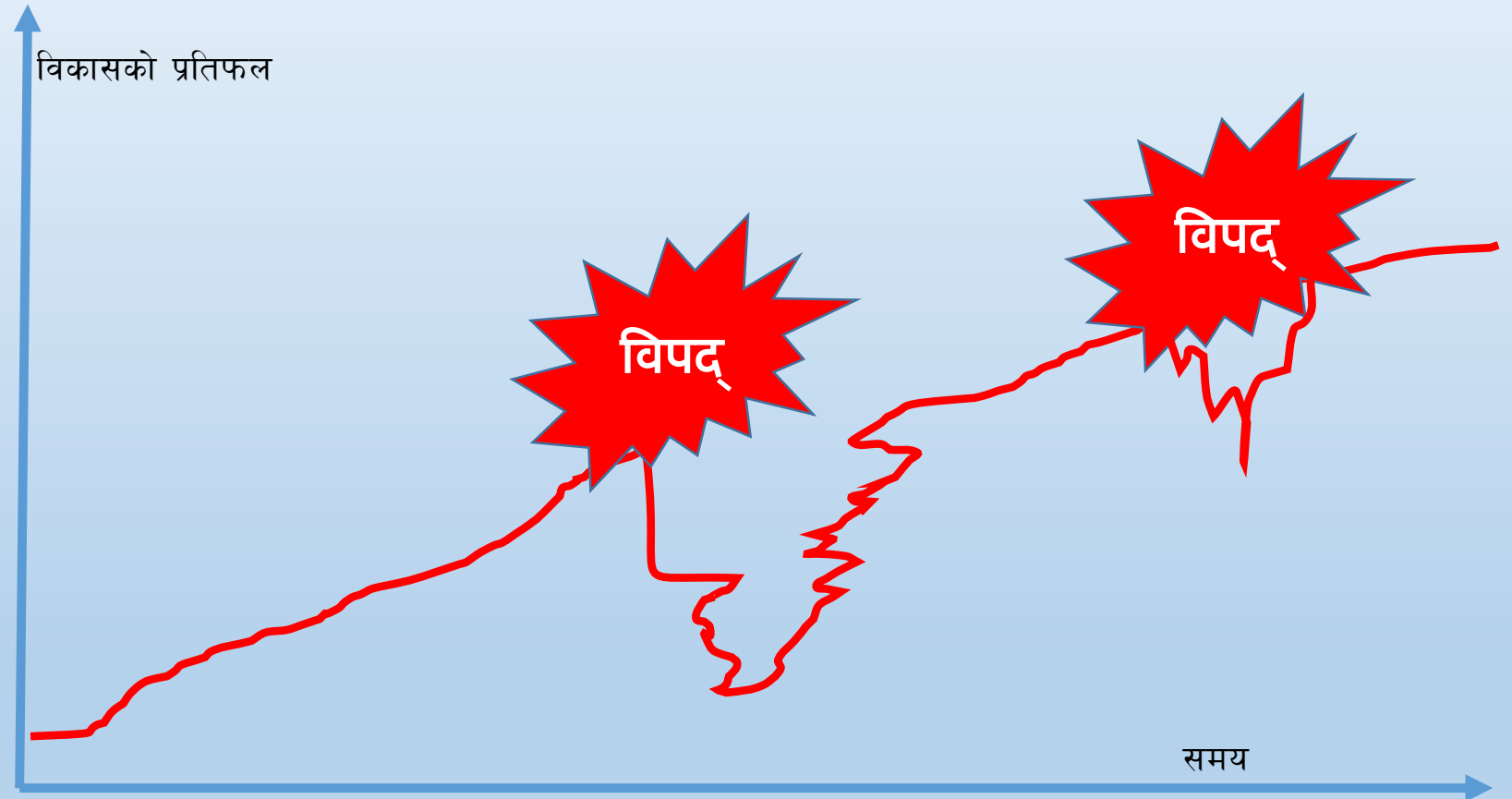
१३१

सवारी दुर्घटना मा घाइते

१०९०

लक्ष्य: विपद् सामना र व्यवस्थापन गर्न सक्षम उत्थानशिल स्थानिय सरकार

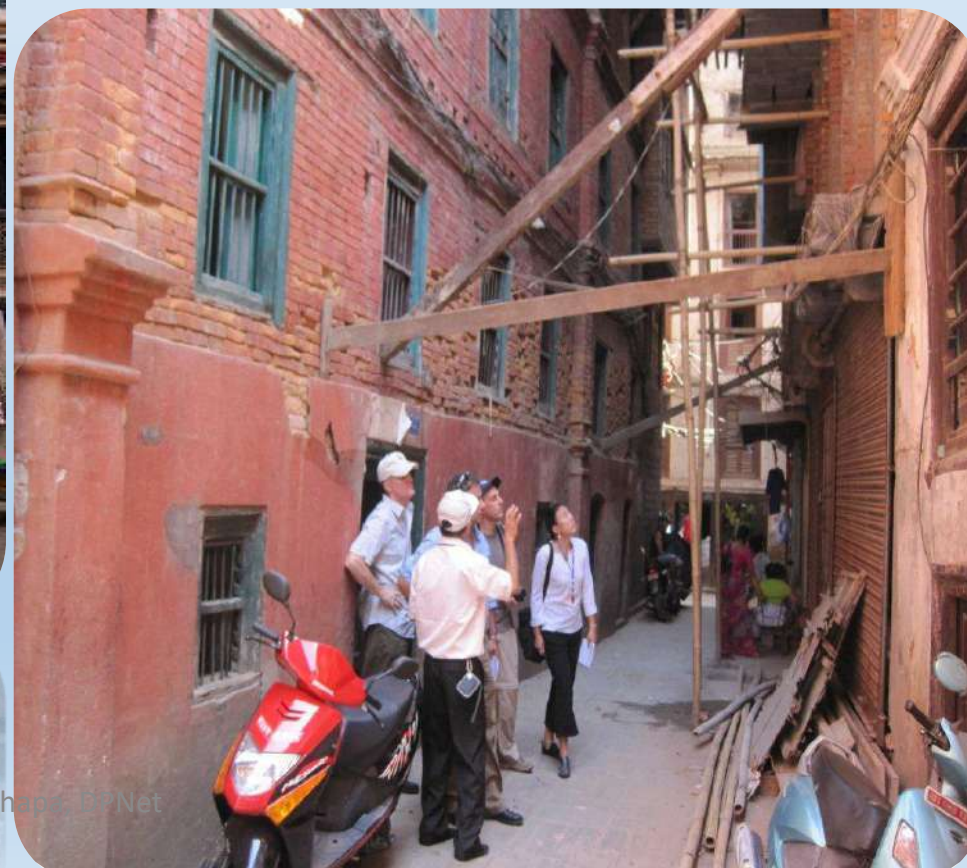
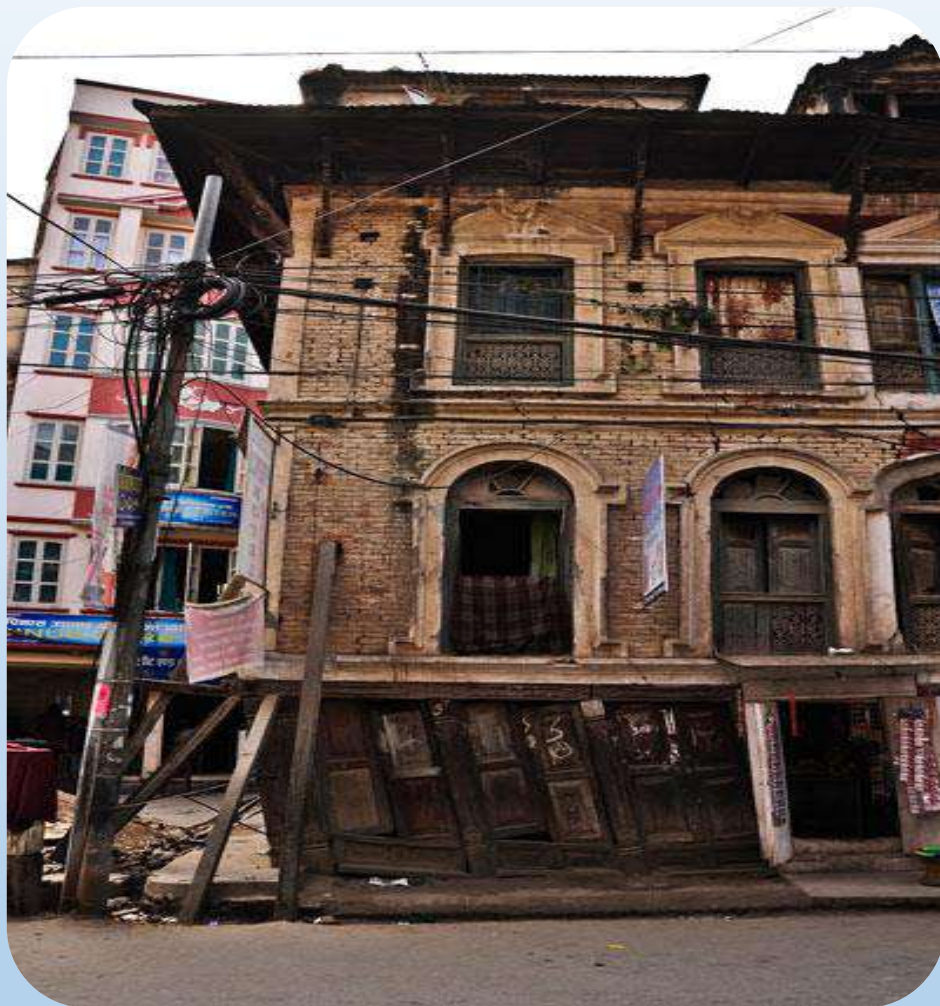
- विपदको बढ्दो तीव्रता र पुनरावृत्ति
- निरन्तर विपदको भट्का र दवावको कारण बढ्दो सम्मुखता र सङ्कटासन्नता
- थप अनिश्चितता र अनपेक्षित घटनाहरुमा बृद्धि

प्रकोपको कारण ... अव्यस्थित बस्ती

टेकोमा अड्डीएको घरहरु

दशकौ देखि टेकोमा रहेका घर

घन टाउके घर

शहरीकरण र घरहरू

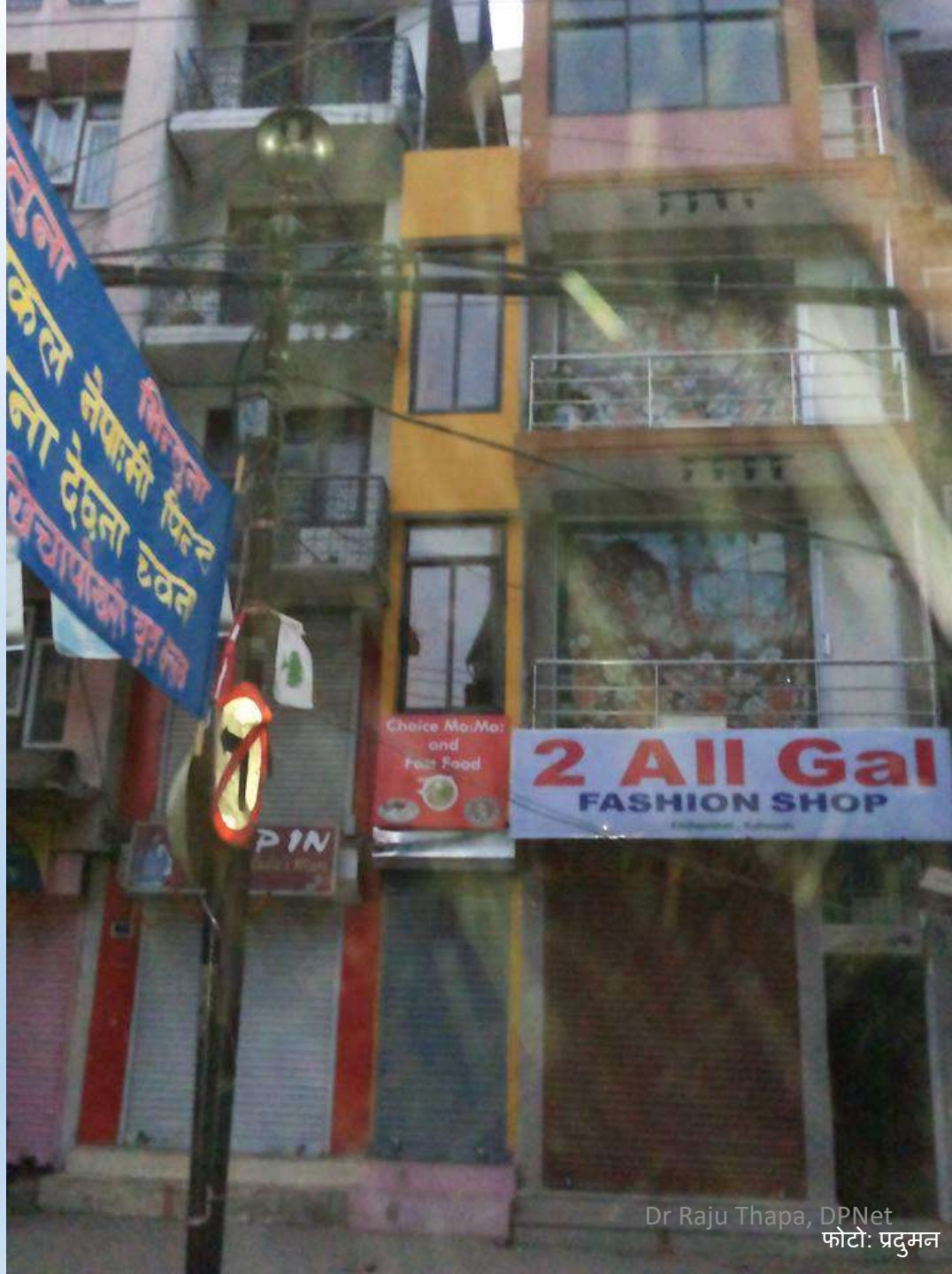
फोटो: प्रदुमन

Dr Raju Thapa, DPNNet

फोटो: प्रदुमन

Dr. Kaju Thapa, DPNet

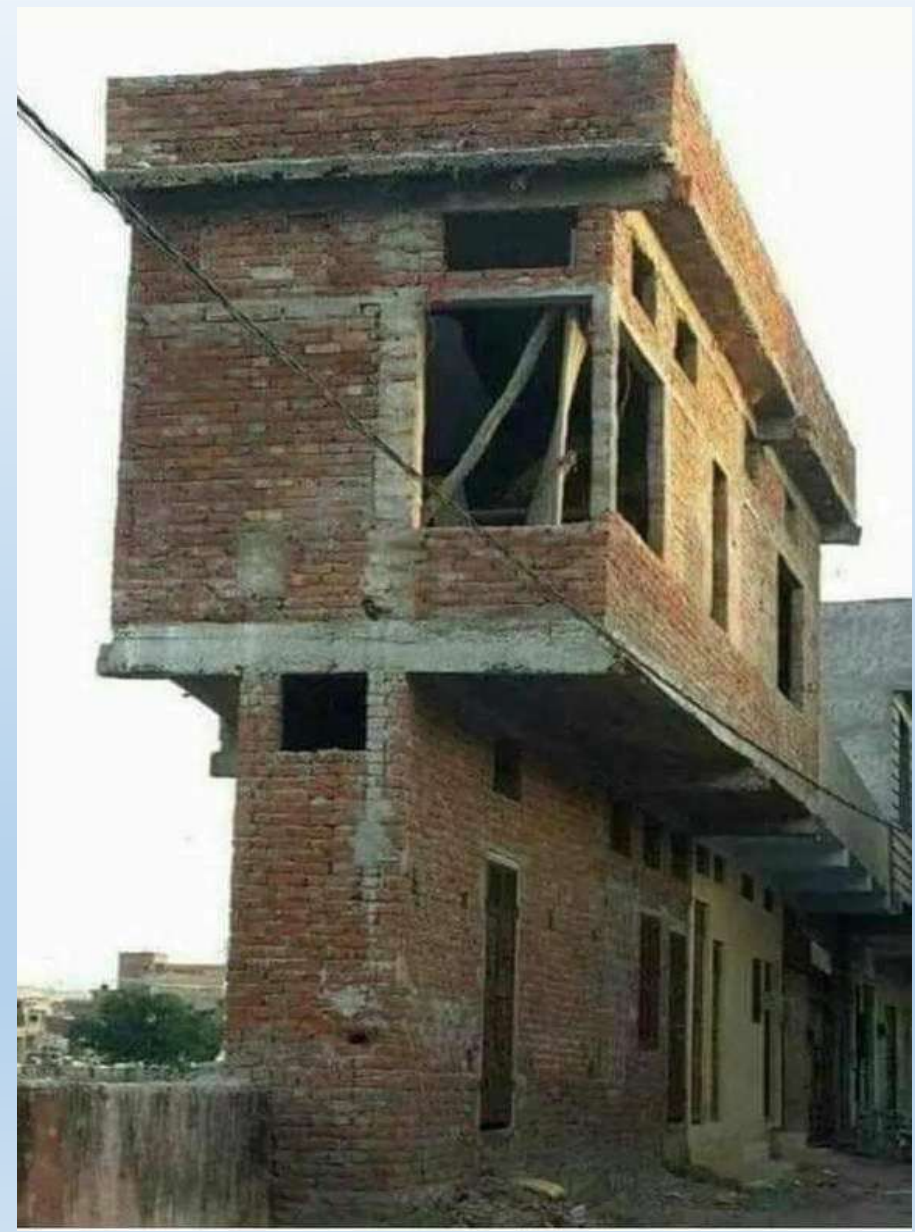

चेपिएका घरहरु

पिल्लर राख्र भुलिएका घरहरु

कस्तो खाल्को विकासको
गतिमा जादैछौ ?

Dr Raju Thapa, ORNet

Dr Raju Thapa, DPNet

तस्वीर अनुप ओझा / द काठमाण्डौ पोष्ट

ढल व्यवस्थापन तथा नागरिकको जिउ ज्यानको सुरक्षा कसरी गर्ने सकिएला ?

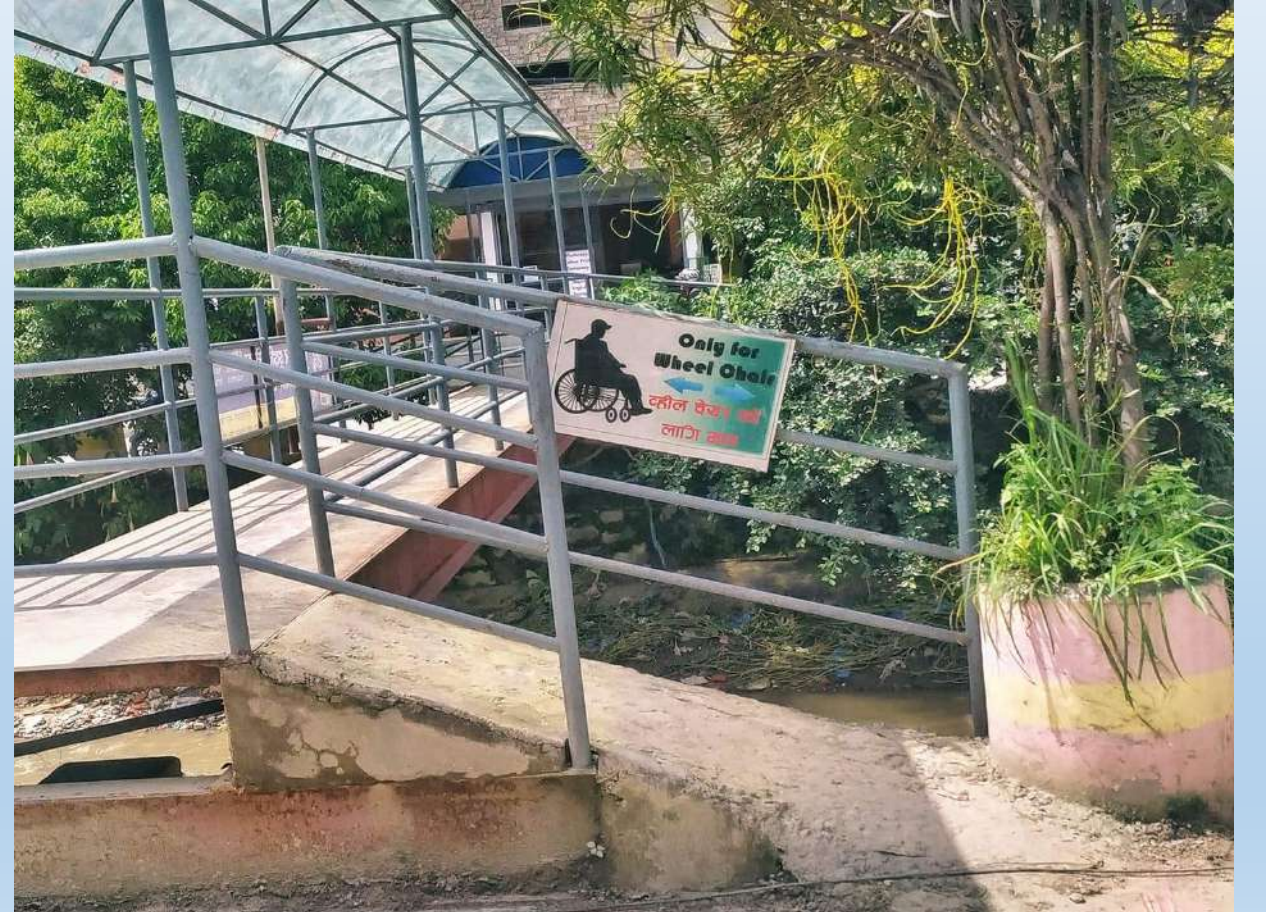
मान्छे हिड्ने बाटो हो
कि
ट्रान्स्फोर्मेर राख्ने तथा
पसलको बिज्ञापन गर्ने थलो

के माथि उल्लेख गरिएका संरचनाहरु अपाङ्गतामैत्री छन् ?

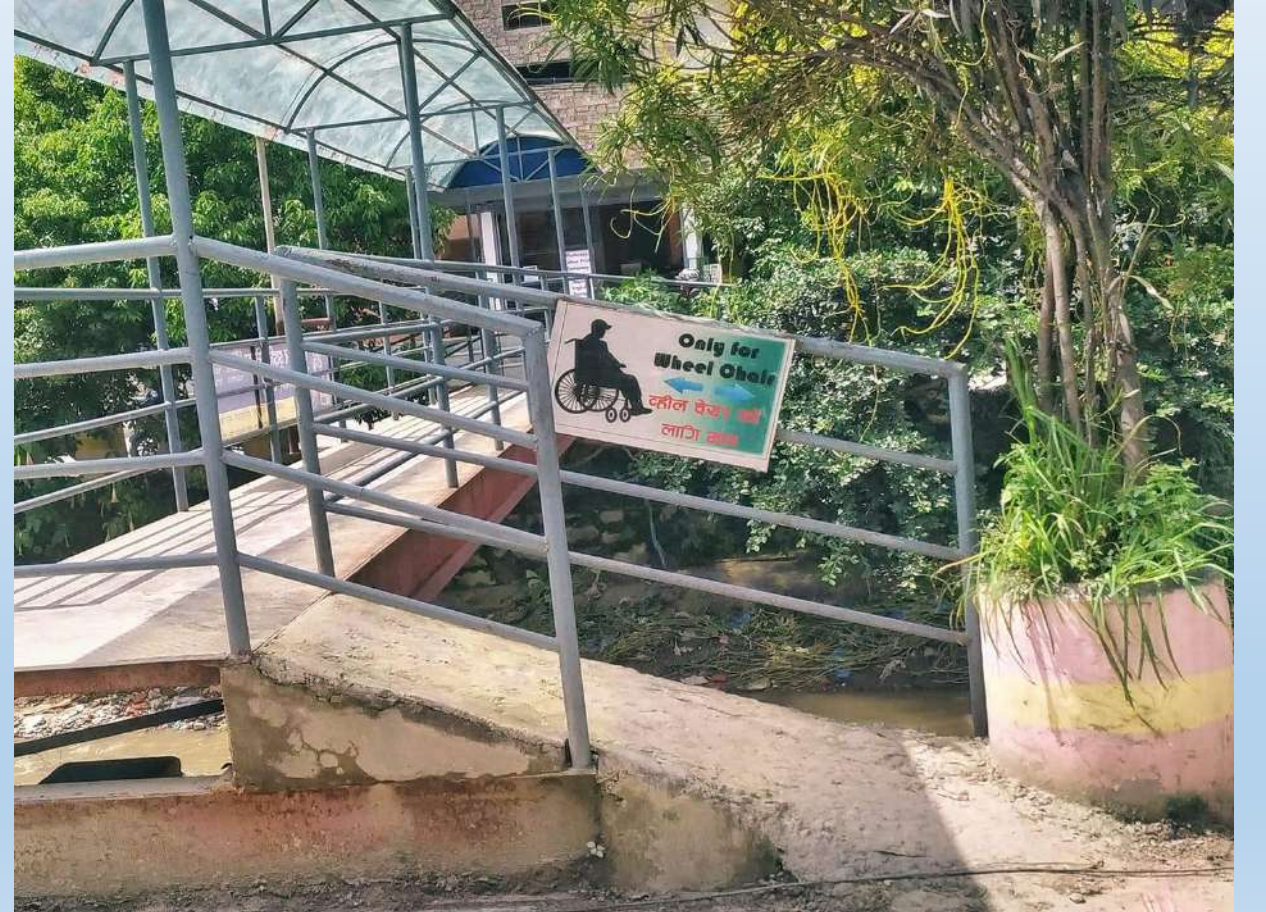
धोबिखोला काठमाण्डौमा अपाङ्गतामैत्री पुलको निर्माण

तर अझ के कुरामा सुधार
गर्ने सकिन्छ ?

धोबिखोला काठमाण्डौमा अपाङ्गतामैत्री पुलको निर्माण

तर अझ के कुरामा सुधार
गर्ने सकिन्छ ?

सन् २०२१ को अवस्था

२ वर्ष अघिको अबस्था

हालको अबस्था (२०८०।०४।२६)

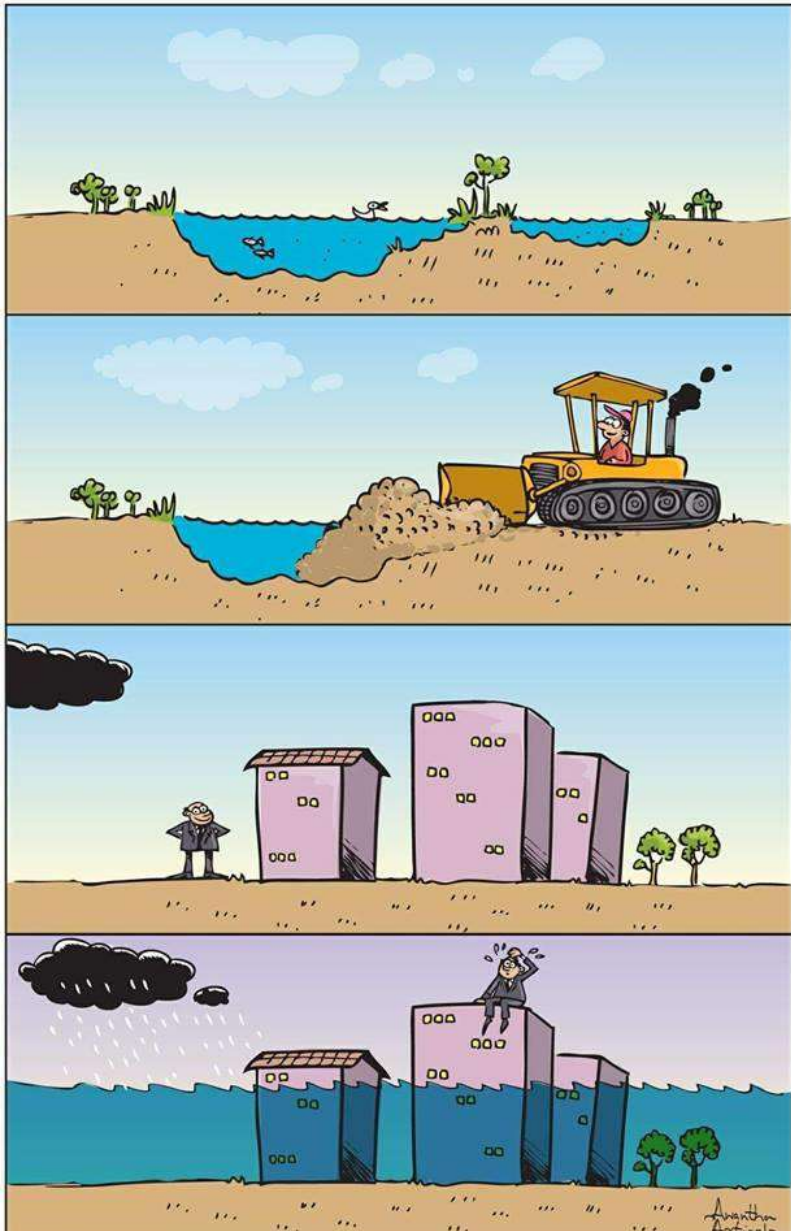
विनाश तर्फ

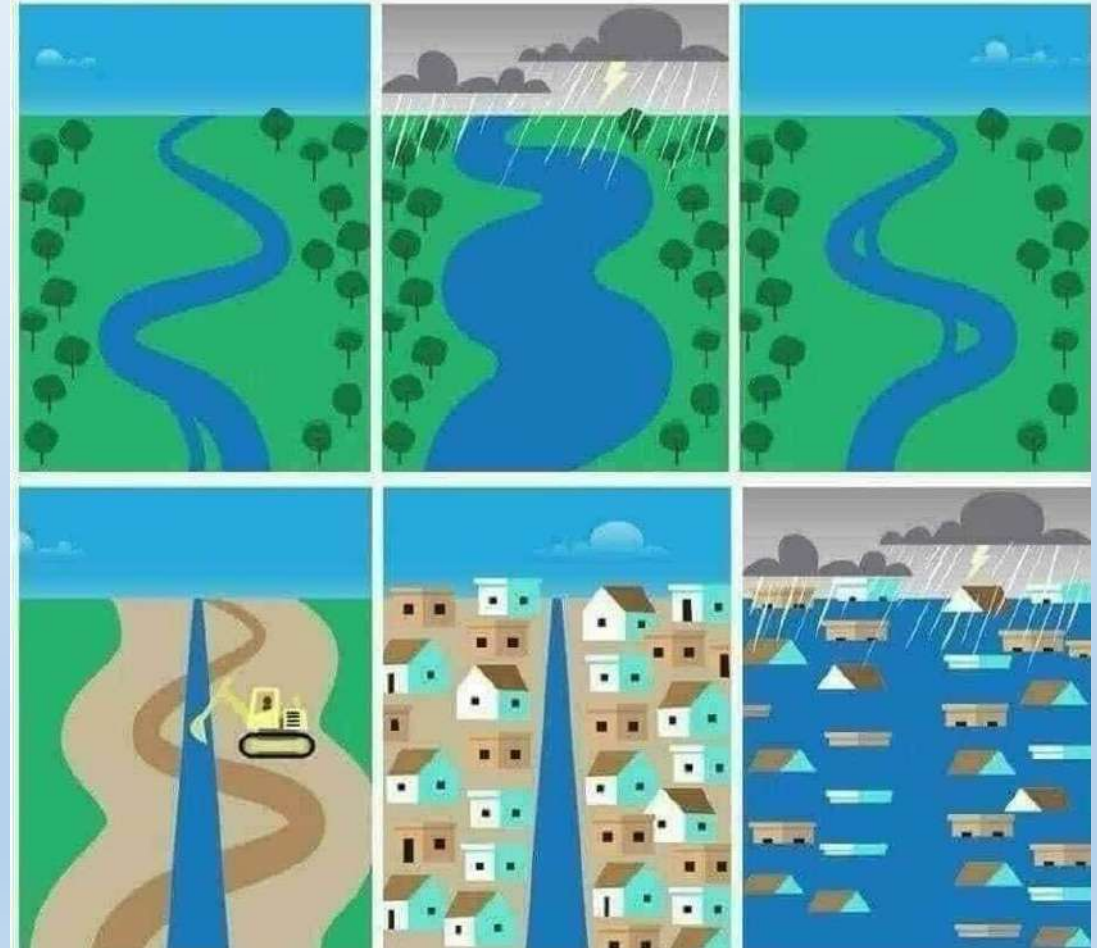
ई सं २००३ मा खोलाको सिमाना (कलंकी-खसी बजार क्षेत्र)

ई सं २०१९ मा खोलानालाको सिमाना (कलंकी-खसी बजार क्षेत्र)

बस्तीमा खोला पस्यो
कि
खोलामा बस्ती पस्यो ?

बस्तीमा खोला पस्यो कि
खोलामा बस्ती पस्यो ?

खोलानाला आफ्नो पुर्ववस्थामा फर्कदै

पुल खोलाको लेवलमा
बनेको हो कि
खोला पुलको लेवलमा
आएको हो?

बाढी

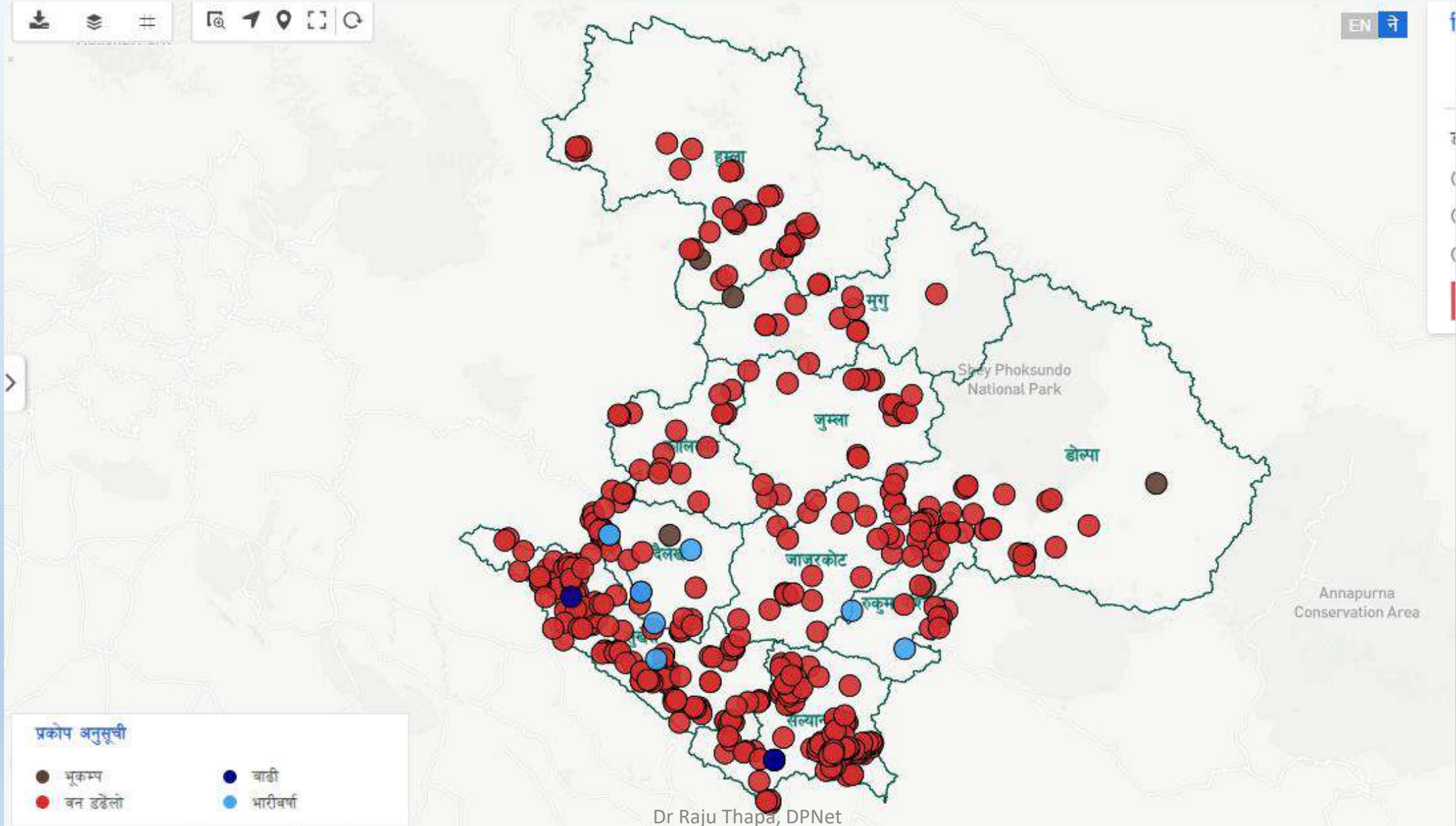

विकाश निर्माणमा सहकार्य र समन्वय आवश्यक छ ।

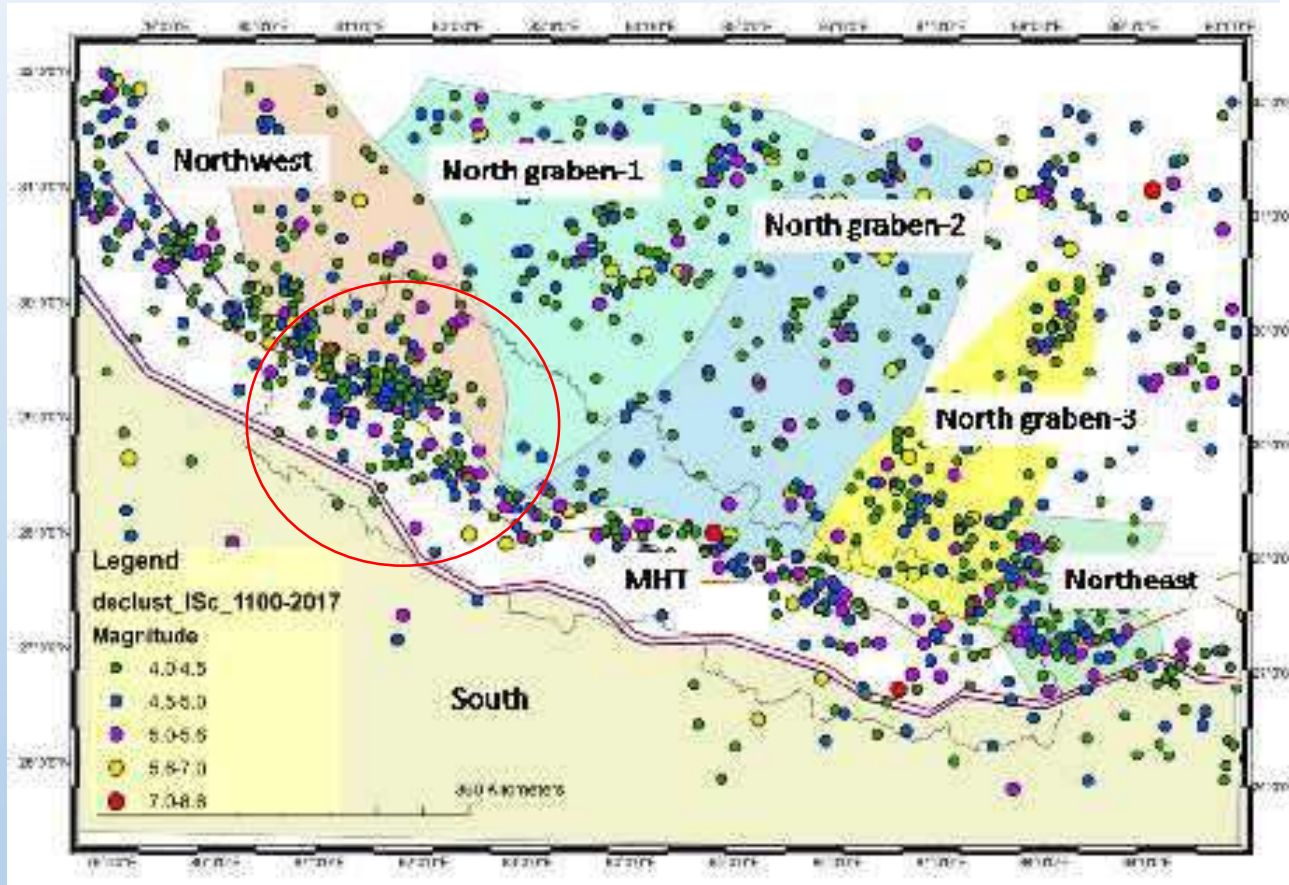
विपद् जोखिम रणनीतिक कार्ययोजना र प्रगती

सूचक	सन् २०१५ को आधार रेखा	सन् २०२२	मध्यकालिन सन् २०२५ सम्मको लक्ष
विपद्बाट हुने बार्षिक मृत्यु	९००	१५१९	३००
सडक दुर्घटनाबाट हुने बार्षिक मृत्यु	२०००	२८८३	१२००
विपद्बाट बार्षिक घाइते हुनेको संख्या	१८००	३७००	११००

कर्णाली प्रदेशको जोखिमको अवस्था

भूकम्प

Earthquake catalog from the bulletin of National Seismological Center, Department of Mines and Geology, Kathmandu, Nepal.

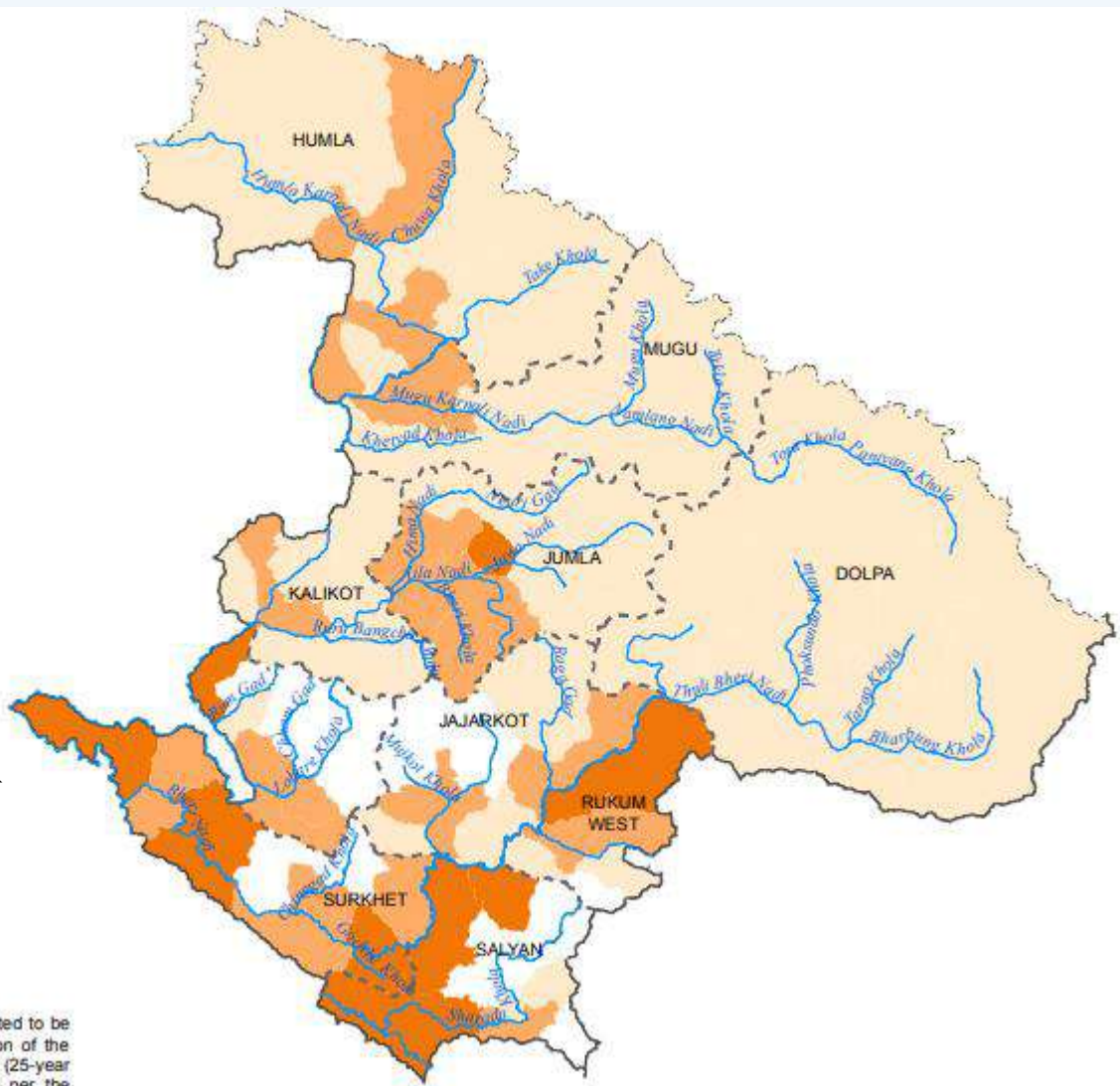
(Date in AD and time in UTC)

Date	Time	Latitude	Longitude	Magnitude	Epicenter	
1.	2023-07-19	04:08	28.43	83.99	4.0	Kaski
2.	2023-07-13	05:32	29.75	81.78	4.6	Humla
3.	2023-06-23	00:10	28.15	84.54	4.0	Lamjung
4.	2023-06-19	23:10	29.78	80.92	4.0	Darchula
5.	2023-06-12	01:53	29.72	81.61	4.4	Bajura
6.	2023-05-23	22:21	29.68	81.61	4.5	Bajhang
7.	2023-05-22	13:09	29.68	81.61	4.1	Bajura
8.	2023-05-20	21:14	28.62	82.84	4.1	RUKUM EAST
9.	2023-05-10	23:30	29.73	81.62	4.3	Bajura
10.	2023-05-04	07:32	29.78	81.58	4.1	Bajura
11.	2023-05-01	08:50	29.89	81.93	4.0	Humla
12.	2023-04-28	03:40	29.74	81.63	4.1	Bajura
13.	2023-04-27	19:45	29.78	81.61	5.9	Bajura
14.	2023-04-27	18:13	29.75	81.58	4.9	Bajura
15.	2023-04-23	07:27	29.38	81.34	4.1	Bajura
16.	2023-04-11	13:05	28.17	84.74	4.1	Gorkha
17.	2023-04-01	05:42	27.78	86.19	5.2	Dolakha
18.	2023-03-31	21:34	28.12	84.9	4.1	Gorkha
19.	2023-03-28	17:58	27.86	87.69	4.6	Taplejung
20.	2023-03-26	16:42	29.42	81.68	4.3	Bajura
21.	2023-03-24	04:08	29.64	81.89	4.5	Mugu
22.	2023-03-13	13:11	28.95	81.68	4.1	Dolokh
23.	2023-03-05	02:50	29.29	81.40	4.4	Achham
24.	2023-03-05	02:18	27.57	85.59	4.3	Kawaspanchok
25.	2023-03-01	11:57	27.82	88.02	4.0	Taplejung
26.	2023-02-28	04:18	27.08	87.96	4.3	Ilam
27.	2023-02-22	08:00	29.68	81.67	5.2	Bajura
28.	2023-02-12	22:45	27.83	87.55	4.8	Taplejung
29.	2023-02-10	03:07	28.80	82.53	4.2	Rukum
30.	2023-02-01	05:59	29.71	81.62	4.0	Bajura
31.	2023-01-31	18:39	27.42	87.47	4.0	Taplejung
32.	2023-01-25	19:22	29.64	81.68	4.1	Bajura
33.	2023-01-24	08:58	29.75	81.70	5.9	Bajura
34.	2023-01-21	22:53	27.80	85.81	4.2	Sindhupalchok

चित्र : नेपालको भूकम्प श्रोत नक्शा (जोखिमको अवस्था)

सन २०२३ मा गएका ३४ वटा, ४ रेक्टर स्केल माथिका भूकम्प मध्ये २७ वटा भूकम्प काठमाडौँ पश्चिममा केन्द्रबिन्दु भएर गएको देखिन्छ ।

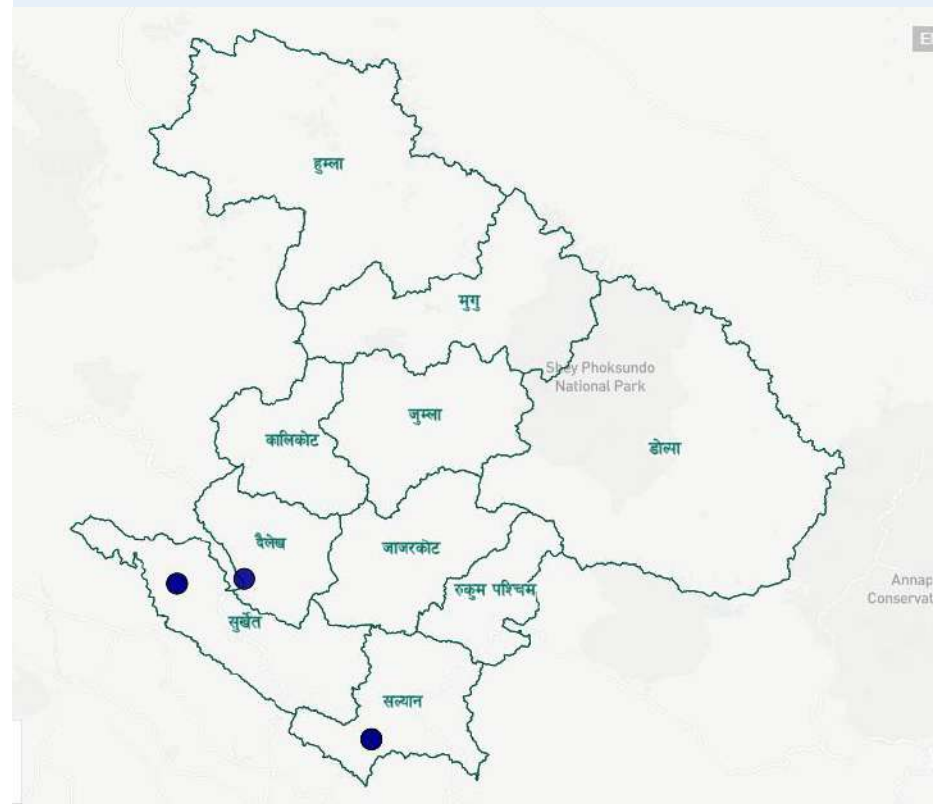
बाढी

वार्षिक रुपमा बाढीमा सम्मुखता
भएको जनसंख्या

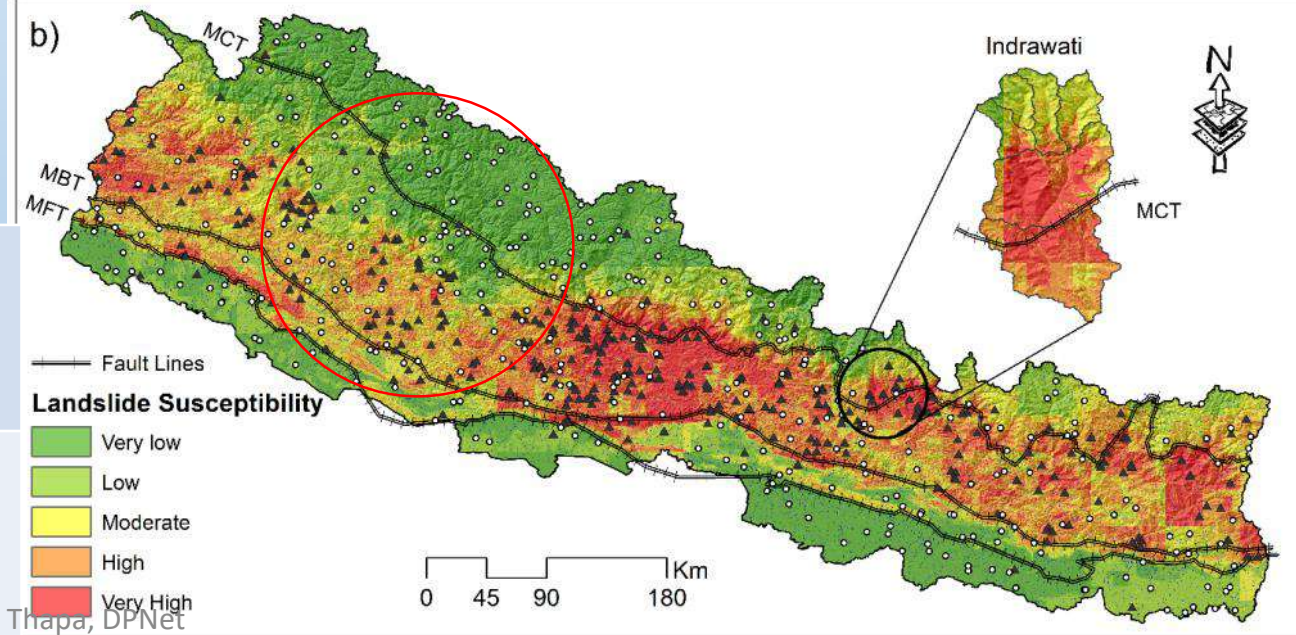
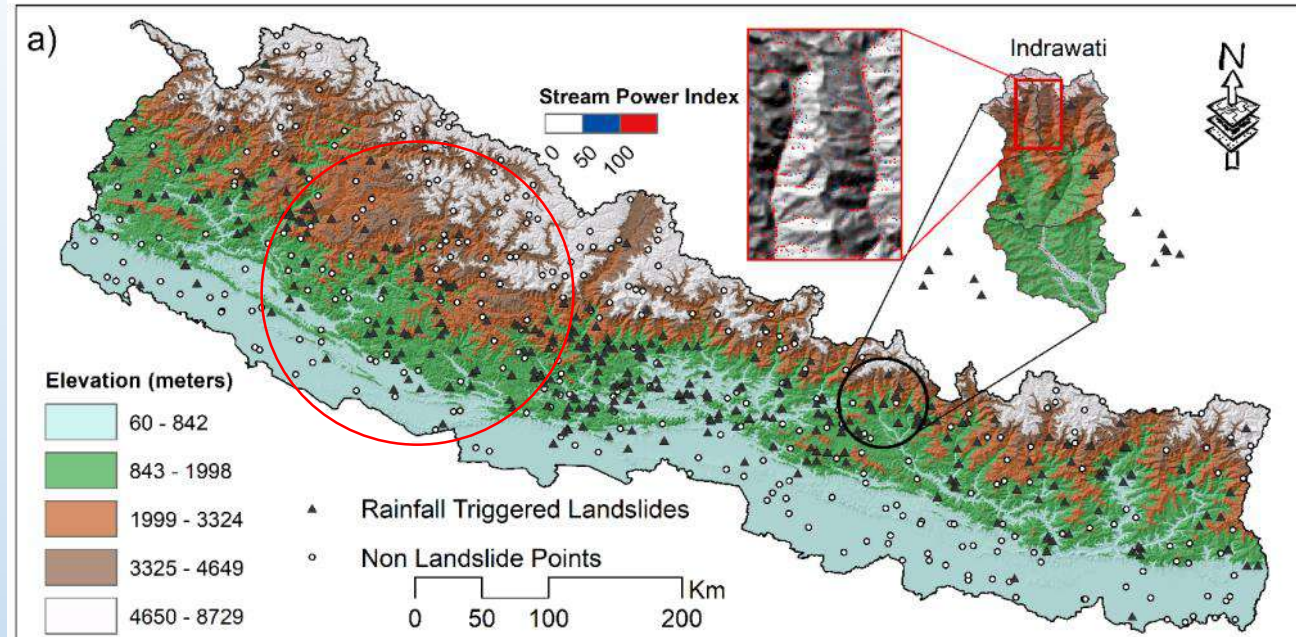
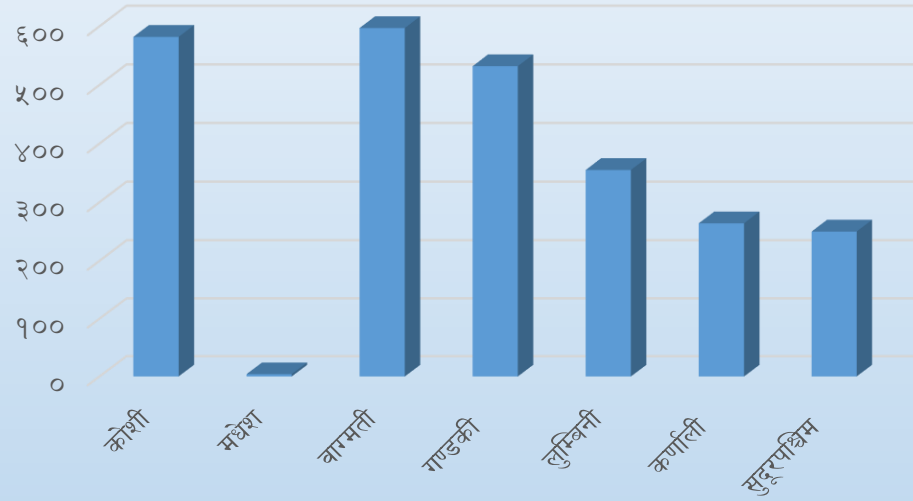
- न्यून
- मध्यम
- उच्च

pected to be
nation of the
map (25-year
as per the

पहिरो

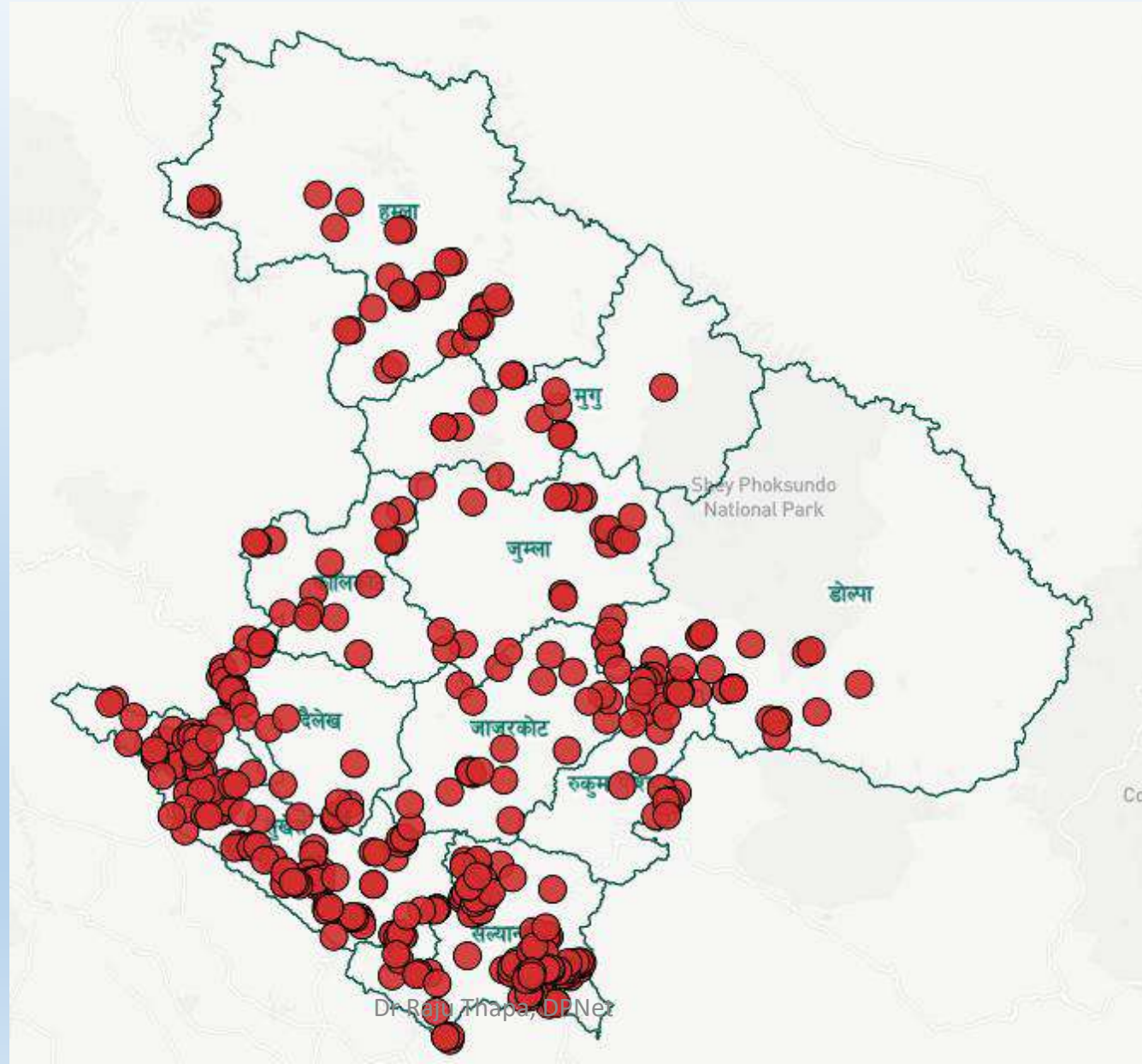
पहिरोको प्रदेशगत तथ्यांक २०११-२०२३

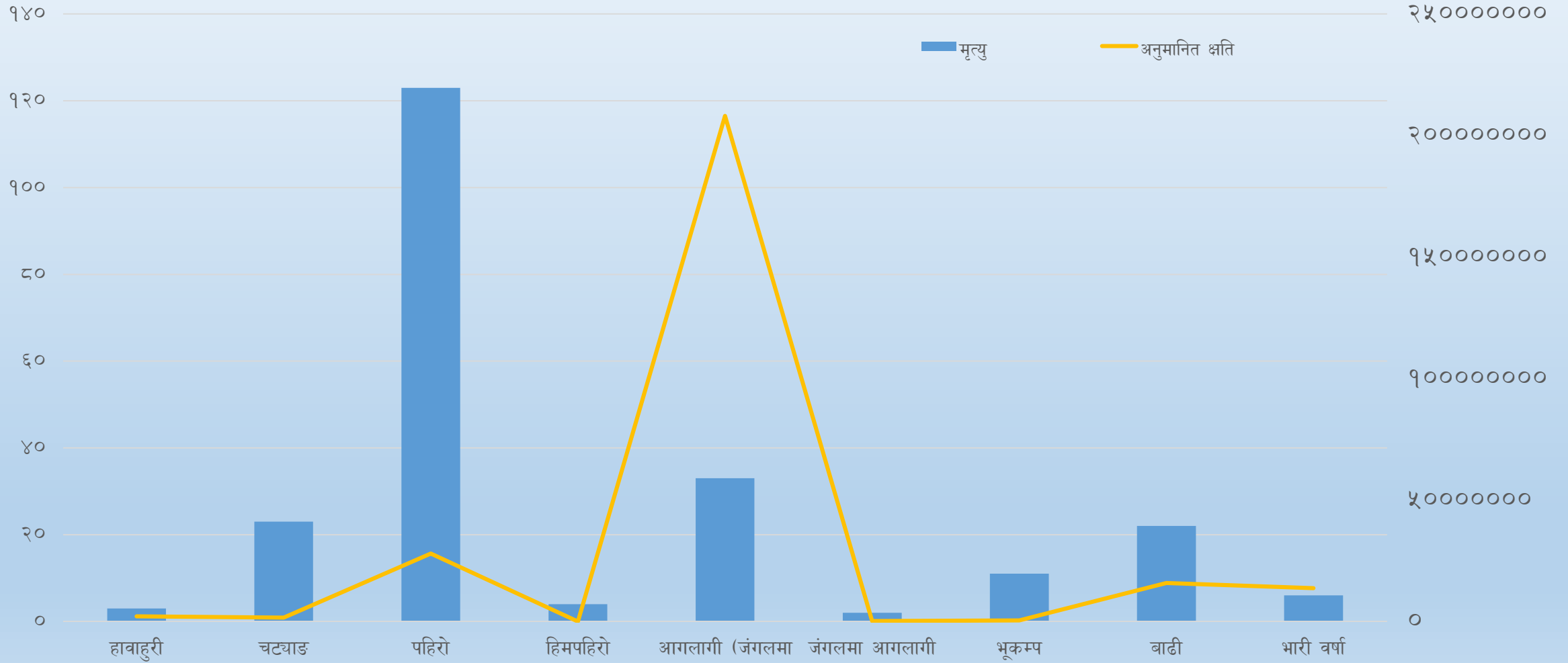
मिति अवधि	घटना	घटना संख्या	मृत्यु	वेपता	घाइते	पूर्वाधारको क्षति	पशु चौपाया क्षति	अनुमानित क्षति
वि सं २०७० देखि २०७९ सम्म	पहिरो	२८२	१९७	४१	१५३	८३०	१५६०	१२ करोड

Dr Raju Thapa, DPNep

आगलागी

कर्णाली प्रदेशमा विपद् बाट भएको आर्थिक र मानवीय क्षति (२०१९-२०२३)

सन् २००९ देखि २०१८, १० वर्षको अवधिमा कर्णाली प्रदेशमा भएका प्रकोपका घटना

प्रकोप समूह	विपद्का प्रकारहरू	घटना संख्या	मृत्यु बेपत्ता संख्या	प्रभावित परिवार	आर्थिक क्षति हजारमा
जलउत्पन्न/ जलवायुजन्य	पहिरो, बाढी, भीषण वर्षा, चट्याड, हावाहुरी, आँधि, हिमआँधि, हिमपहिरो, असिना, शीतलहर, खडेरी, लु	६३२	५२८	४१७६५	१०३४०४२९
प्राविधिक/ मानवजन्य	आगलागी, संरचना भत्किनु दुर्घटना, डुंगा दुर्घटना, हवाई दुर्घटना, डढेलो,	४३३	१६४	१००८	५११६५३
जैविक	महामारी, जनावर आतंक	२३५	३९०	३५८२	१८००
भौगर्भिक/ भू भौतिक	भूकम्प, पहिरो	१३	२	०	०
जम्मा		१३१३	१०८४	४६३५५	१०८५३८८२

तथ्यांक स्रोत: गृह मन्त्रालय, डिआरआर पोर्टल (www.drrportal.gov.np)

सि.नं	सूचक	आधार रेखा २०१८ को औसत	अल्पकालीन लक्ष्य २०२२ सम्म	मध्यकालीन लक्ष्य २०२५ सम्म	दीर्घकालीन लक्ष्य २०३० सम्म
१	प्रदेशमा विपद्बाट हुने मानवीय क्षतिको दर उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने				
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या	८९*	६५	४०	२०
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या				
२	विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरुको संख्या उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने				
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरुको वार्षिक औसत संख्या	१९३६*	१५००	१०००	३००
२.२	विपद्बाट घाइते हुने व्यक्तिहरुको वार्षिक औसत संख्या	७६*	६०	३५	२०
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाइते हुनेको वार्षिक औसत संख्या				

विपद्का घटनाबाट सन् २०२१ मा २३० जनाको मृत्यु र सन् २०२२ मा १४५ जनाको मृत्यु भएको तथ्यांक

Government of Nepal
Ministry of Home Affairs

NEPAL NATIONAL VOLUNTARY REPORT
MID-TERM REVIEW
IMPLEMENTATION
OF THE SENDAI
FRAMEWORK FOR
DISASTER RISK
REDUCTION
2015-2030

संघीय तहमा देखिएका सवालहरु

- कार्यकारी समितिले दुइ दर्जन नीतिगत निर्णय गरीसकेको तर यी निर्णयहरु अरु कुनै मन्त्रालयले स्वामित्व नलिएको अबस्था ।
- मन्त्रपरिषदमा नीतिगत ब्यवस्था पेश गर्दा कार्यकारी समितिमा पठाइने गरीएको
- यसरी नीतिगत बिषयहरु गोलचक्करमा फस्ने गरेको
- विपद् ब्यवस्थापन ऐनले प्राधिकरण प्रमुखलाई इन्सीडेन्ट कमाण्डर भनेको तर विपद्को घटनामा प्रजीअले कमाण्डरको काम गर्ने भएकोले नीतिगत ब्यवस्था अनुसार काम नहुने गरेको
- उक्त ऐनले प्रजिअको संयोजकत्वमा जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति हुने जसमा पालिकाका प्रमुखहरु सदस्य रहने प्रावधान, पालिकाका प्रमुखहरुलाई मर्यादा क्रममा प्रजिअ भन्दा माथि राखिएकोले समितिको बैठक बस्न समस्या हुने गरेको
- अर्थ मन्त्रालयबाटै आफ्नो कोषमा रकम ल्याएर प्राधिकरणबाट बिभिन्न मन्त्रालय, निकाय, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहमा निकास दिने भएकोले प्राधिकरण जस्तो संरचनाको औचित्य माथि प्रश्न
- ड्याम, फ्लाईओभर जस्ता ठूला संरचनालाई विपद् संवेदी बनाउन प्राधिकरणले अध्ययन गर्ने ब्यवस्था नभएको

गर्दा सम्भव छ

विपद्	सालाखाला मृत्यू २०१५, १६, १७, १८, १९	सालाखाला मृत्यू २०२०, २१, २२	परीवर्तन भएको प्रतिशत
बाढि	७१	४१	-४२%*
पहिरो	१११	१९३	+७४%

*Due to development in EWS and precise weather forecast

विपद् व्यवस्थापनमा समन्वय र सहकार्यको लागि
बहुसरोकारवाला कार्यमञ्चको आवश्यकता

विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यमञ्च

- संयुक्त राष्ट्र संघले जारी गरेको विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यमञ्चको मार्गदर्शन अनुसार नेपालमा २०६९ साल देखि विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय कार्यमञ्चको स्थापना
- विपद् प्राधिकरण स्थापना हुनु पूर्व गृह सचिवज्यूले अध्यक्षता गर्ने प्रावधान भएको
- २०७९ सालमा सरकारले विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय कार्यमञ्चको मार्गदर्शन जारी गरे पछि प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुखले अध्यक्षता गर्ने र डीपीनेटले सचिवालयको भूमिका निर्वाह गर्ने व्यवस्था
- प्राधिकरणमै पनि सचिवालयको सम्पर्क कार्यालय
- प्रदेश कार्यमञ्च गठन गर्नुपर्ने प्रावधान

विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय कार्यमञ्च

पारीत मार्गदर्शन अनुसार कार्यमञ्च अन्तर्गत गठन भएका ९ सरोकारवाला समूहहरु:

- (क) सरकारी निकायको समूह
- (ख) सार्वजनिक संस्थान तथा अर्धसरकारी निकायको समूह
- (ग) प्राज्ञिक तथा अनुसन्धानमूलक समूह
- घ) दाता तथा संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय समूह
- (ङ) अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था समूह
- (च) राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था समूह
- (छ) व्यवसायिक प्रतिष्ठान तथा निजी क्षेत्रका समूह
- (ज) सूचना प्रविधि तथा सञ्चार समूह
- (झ) विपद् प्रभावित समूह

समन्वयकारी भूमिका

- राष्ट्रिय स्तर (समग्र समन्वयकारी भूमिका जस्तौ डीआरआर डे, ह्युमानीटरीयन डे आदी)
- क्षत्रिय (समन्वयकारी भूमिका, अफिसीयल स्टेटमेन्ट, पोजीसन पेपर)
- अन्तर्राष्ट्रिय (समन्वयकारी भूमिका, अफिसीयल स्टेटमेन्ट, पोजीसन पेपर)

कार्यमञ्चको गतिविधीको भ्रलक

कार्यमञ्चको गतिविधीको भ्रलक

कार्यमञ्चको गतिविधीको भ्रलक

कार्यमञ्चको गतिविधीको भ्रलक

Dr Raju Thapa, DpNet

कार्यमञ्चको गतिविधीको भ्रलक

कार्यमञ्चको गतिविधीको भ्रलक

कार्यमञ्चको गतिविधीको भ्रलक

A screenshot of a Zoom meeting grid showing 20 participants in a 4x5 layout. The participants are:

- Row 1: Surya Bahadur Thapa, Luna Khadka, Beda Nidhi KHANAL (highlighted), kvs saptari, Mridula
- Row 2: Lenovo, Laxmi KC, Rohit K. Yadav(V..., Bishal nath Upreti, Raju Thapa
- Row 3: user, Ram Chandra N..., Oli Lal Bahadur B..., Bishnu timilsina, Gehendra
- Row 4: dell, Prakash Khadka, Santosh Dahal..., Meen B. Chhetri, Dev Chandra Lal ...
- Row 5: Dr Samir Kumar ..., Rajan Subedi, Govinda, Shyam Jnavaly, Bimal GADAL

The bottom control bar includes: Unmute, Start Video, Security, Participants (68), Chat, Share Screen, Stop Recording, Breakout Rooms, Reactions, More, and End.

कार्यमञ्चको गतिविधीको भ्रलक

कार्यमञ्चको गतिविधीको भलक

Dr Raju Thapa, DpNet

सवल संस्थागत संरचना तथा कार्यप्रणाली

राष्ट्रिय रणनीति/प्लेन कार्यान्वयन
विद्यालय र अस्पतालमा भूकम्पीय सुरक्षा
आपतकालिन प्रतिकार्य र पूर्वतयारी
भवन संहिता कार्यान्वयन व्यापक
जनचेतना अभियान सार्वजनिक निजी
साभेदारी विपद् जोखिम संचार
जोखिम संवेदनशील भू-उपयोग योजना

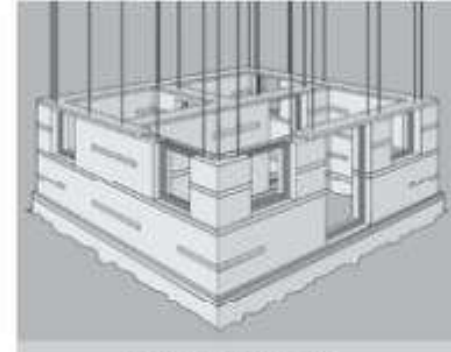
पूर्वतयारी

जोखिम पहिचान तथा पूर्वचेतवनी प्रणाली

ज्ञान, सीप तथा दक्षता अभिवृद्धि एवं सचेतना

जोखिम न्यूनीकरण

विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा खर्चिएको प्रत्येक १ अमेरिकी डलरले विपद् पश्चात पुर्नलाभ कार्यक्रममा १४ अमेरिकी डलर बचाउन सक्दछ ।

विपद् उत्थानशिल पूर्वाधार निर्माणमा खर्चिएको प्रत्येक १ अमेरिकी डलरले पुनर्निर्माणमा ४ अमेरिकी डलर बचत गर्दछ ।

मननीय कविता

चंगी चित्त छुदै, उमेर रहदै, पैसा छुदै हातमा

ब्याधिले नछुदै र आयु रहदै बर्गत छुदै गाथमा
आफ्नो श्रेय पछि हुने धन्दा छिनी हाल है
आगलागि घरमा भएपछि कुवा खन्दा हुने छैन है

गुणरत्नमाला, जगन्नाथ गुरागाई

छलफलबाट निकाल्नु पर्ने सुझाव

- विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धि नीतिगत प्रयाप्तता के छ ?
- आवश्यक नीतिहरु के के हुन सकछन् ?
- के कारणले बिद्यमान नीतिहरुको राम्रो कार्यान्वयन हुन सकेका छैनन ?
- संघीय सरकार, स्थानीय सरकारलाई प्रदेशको तर्फबाट सुझावहरु के के छन् ?

धन्यवाद !